DARBININKAS

LXIII, Nr. 7
Vasario - February 19, 1988

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

50 centų

Savaitės įvyklai

Ispanijai atsisakius toliau laikyti JAV 72 kovos lėktuvų grupę prie Madrido, JAV užklausė Italiją, ar ji nesutiktų šių lėktuvų įkurdinti Sicilijos saloj, nes pagal Nato planus šie lėktuvai yra būtinai reikalingi Nato pietinio sparno apsaugai. Tikimasi, kad Italija sutiks.

Sov. S-ga, pertvarkydama savo ūkį ir siekdama sumažinti išlaidas, įsakė visom įstaigom sumažinti iki liepos 1 jų turimų automobilių skaičių 40 proc. kiek anksčiau buvo įsakyta uždaryti specialias krautuves, kuriose už užsienio valiutą užsienyj lankęsi asmenys galėdavo įsigyti užsieninių prekių.

Amerikos laikraščiai, televizija ir radijas, siekdami nukreipti gyventojų dėmesį nuo įvykių Izraelio okupuotose arabų žemėse, per kelias dienas buvo užtvindę susižinojimo priemones žiniom apie nacių karo nusikaltėlius ir jų medžiojimą.

"Pravda" paskelbė, kad Aukš. tarybos prezidiumas įsakė tuojau sustabdyti policijos tardymus, pradėtus pagal anoniminius žmonių skundus. Ateity policija kreips dėmesį tik į skundėjų pasirašytus skundus, kuriuose turės būti nurodyta ne tik skundėjo pavardė, bet ir gyvenamoji ir darbo vieta.

Nikaragvos partizanų vadai aštriai kritikavo JAV Atstovų Rūmų sprendimą neteikti jiems jokios paramos ir pareiškė steigią privatų fondą jiems remti. Jie taip pat nutarė atidėti kuriam laikui numatytą pasitarimą dėl taikos su vyriausybės atstovais.

JAV kongresas, pataikaudamas Izraeliui, buvo priėmęs įstatymą, reikalaujantį uždaryti PLO atstovybę prie J.T., bet valst. departamento žinovai tvirtina, kad toks įstatymas prieštarauja tarptautiniam įstatymam, ir jo vykdymas sukels pasaulinę audrą.

Iš Libano į Izraelį įsifiltravę palestiniečių teroristai nušovė du Izraelio karius, bet ir jų vienas buvo nušautas, o antras sužeistas pateko į nelaisvę.

Filipinų armijai pavyko susemti 20 komunistų partijos vadovaujančių pareigūnų ir atrasti slaptą komunistų rėmėjų sąrašą.

Sov. S-gos komunistų partijos sudaryta komisija Stalino aukų bylom peržiūrėti paskelbė, kad Stalino valdymo metu sušaudytas Lenino bendradarbis Nikolai O. Bucharin buvo neteisingai nuteistas ir tapo specialistinio teisingumo pažeidimo auka.

JAV teisingumo departamentas viešai apkaltino Panamos karinį valdovą gen. Manuel Antonio Noriega narkotikų prekyba, kyšininkavimu ir pavertusiu Panamą tarptautiniu kokaino prekybos židiniu.

Kostariko prezidentas Oscar Arias Sanchez pareikalavo, kad ten gyveną Nikaragvos partizanų vadai pasitrauktų iš vadovavimo partizanam arba išvyktų iš krašto. Dėlto vienas partizanų vadų Alfonso Robelo nutarė pasitraukti iš partizanų vadovybės.

Visose Izraelio okupuotose arabų žemėse palestiniečių demonstracijos nerodo jokių mažėjimo žymių. Izraelio kariai, policija ar kolonistai yra iki šiol nušovę 50 palestiniečių.

KAZOKAI JĖGA SUGRIOVĖ KĘSTAIČIŲ BAŽNYČIĄ

Iš Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos Nr. 72

(Tąsa iš praeito numerio)

Kazokai puola bažnyčią

Pakelyje sutiko su pieno skardinėmis į Telšius važiuojantį žydą. Kazokai jį su vežimu įvertė į griovį. Taip pat grioviuose atsidūrė kiti sutikti keleiviai. Kazokai, prijoję Kęstaičių bažnytkaimi, išsitraukė iš makščių kardus ir, kiek arkliai įkerta, pasileido su dideliu riksmu lėkti prie didžiųjų bažnyčios durų, prie kurių stovėjo žmonių minia.

Prilėkę kazokai prie minios, susikišo kardus į makštis ir, griebė šikšninius bizūnus, puolė su arkliais ant žmonių ir ėmė jiems pliekti per nugaras. Užpulta minia plačiai prasiskleidė, padarydama kazokams platų kelią iki bažnyčios durų. Tuomet kazokai nulipo nuo arklių, išsirikiavo į dvi eiles iki bažnyčios durų, stuktelėjo visi užkulniais ir, kaip mietai susmeigti į žemę, sustingo.

Klystume, jei galvotume, kad minia jau buvo pasiruošusi kazokams kapituliuoti. Anaiptol. Jei kazokai būtų brovęsi į bažnyčią, žemaičiai juos būtų pasitikę su akmenimis, bet išsirikiavę kazokai stovėjo ramiai. Žmonės nurimo ir giedojo toliau. Susirinkę bažnyčioje, šventoriuje ir net už bažnyčios šventoriaus klūpodami vis giedojo giesmes. Žemaičiai įsikarščiavę jau norėjo ne visai krikščioniškai pasielgti, bet, kunigų prašomi nieko nedaryti kazokams, susilaikė.

Atvažiavo gubernatorius

Pagaliau ketvertu arklių pakinkytoje karietoje atvažiavo pats gubernatorius, lydimas keliolikos raitų ant širmų žirgų kazokų, su orkestro dūdomis. Gubernatorius apžiūrėjo iš lauko bažnyčią, o viduje pamatė daugybę žmonių. ant visų altorių degė labai daug žvakių. Žmonės giedojo, Gubernatorius paliepė dekanui nutildyti žmones, bet šie, nekreipė dėmesio, giedojo toliau. Gubernatorius ir policija galvojo, kad nuo vargonų bus lengviau galima paveikti minią, — užlipo ten ir reikalavo, kad dekanas bandytų nutildyti giedančius.

Pilna bažnyčia tik gieda

Po dekano šaukė ypatingų reikalų valdininkas, spravninkas, pagaliau pats gubernatorius, bet užsispyrę žemaičiai neklausė jų visų, perrėkdami juos savo giedojimu. Išėjęs gubernatorius įsakė policijai ir kazokams eiti į bažnyčią ir žmones stumte iš jos išstumti. Tikintieji, pamatę, kad juos nori išstumti iš bažnyčios, nenustodami giedoti, klūpėdami susikabino visi už rankų ir stipriai laikėsi vienas už kito.

Su bizūnais varo iš bažnyčios

Policija, supratusi, kad taip nieko nebus, griebėsi kito būdo. Keletas urėdininkų čiupdavo į glėbį po vieną žmogų, pasispyrę jį atplėšdavo nuo kitų ir, išnešę į lauką, atiduodavo juos į rankas stovėjusiems kazokams. Bažnyčioje kilo triukšmas, riksmas, buvo girdėti duslūs smūgiai: mat beginkliai vyrai, nenorėdami pasiduoti, ėjo grumtynių su urėdininkais ir policininkais. Policininkai, malšindami jų pasipriešinimą, griebėsi bizūnų. Tuoj atsirado sukruvintų žmonių.

Nemažai buvo tokių, kurie, išvedami iš bažnyčios, priešinosi visomis jėgomis, o išvesti, nenorėdami pakliūti kazokams į nagus, sprūsdavo policininkams iš rankų ir puldavo atgal į bažnyčią.

Visus tokius susikibę kazokai suimdavo ir, norėdami izoliuoti nuo minios, nuvesdavo į vienuolyno patalpas, baugindami, kad greitai iš ten neišeis. Kai pagaliau pačius drąsiausius išmesdavo iš bažnyčios, kazokai juos paimdavo į savo "globą": pliekdavo juos bizūnais kur tik pakliūdavo — per galvą ar veidą, žmogus apsipildavo krauju. Kaip droždavo per nugarą ar pečius, plyždavo kailiniai.

Tokią egzekuciją atlikę, kazokai juos surišdavo ir, spardydami kojomis, nutempę į "kaminą", uždarydavo kaip areštuotus. Iš viso tokių surištų buvo 43 asmenys. Jų tarpe buvo ir labai sukruvintų ir sužalotų. Būtų ir daugiau jų policija surišusi, best gubernatorius vis draudė, šaukdamas: "Riškite kaip galima mažiau!"

Karas prie didžiojo altoriaus

Didysis altorius ties grotelėmis buvo užbarikaduotas. Jis buvo saugomas moterų. Išmetę vyrus iš bažnyčios, policija ir kazokai puolė moteris: tąsė už plaukų, mušė bizūnais, stumdė. Moterys ėmė garsiausiai šaukti, klykti ir verkti. Visi, kas buvo likę bažnyčioje, kėlė didžiausią triukšmą, nes didysis altorius buvo didžiausia, svarbiausia gynimo pozicija — išnešus Švč. Sakramentą, kova už bažnyčią turėjo būti pralaimėta.

Moterys, žinoma, greitai buvo nugalėtos ir išmėtytos iš bažnyčios, barikada išgriauta ir priėjimas prie didžiojo altoriaus tapo laisvas.

Kibo į gubernatoriaus barzdą

Iš bažnyčios išmesta vienuolyno tarnaitė Klara Drobaitė, imtynių baisiai sujaudinta, pribėgo prie gubernatoriaus ir įsikibo į jo rudą barzdą. Kazokai, pamatę gubernatoriaus tragišką būklę, skubiai pribėgo, rusiškai nusikeikė, atplėšė ją nuo gubernatoriaus ir įstūmė į areštuotųjų kaminą. Mergaitės rankose visgi buvo kuokštai išplėštos barzdos.

Glėby laikė tabernakulį

Bažnyčioje beliko vienas gynėjas — tai pats vadas Dominikas Daračius. Jis savo didžiu-

(nukelta į 2 psl.)

Politinis simpoziumas tema "Holokaustas ir lietuviai" vyko sausio 24 Kultūros Židinyje. Už stalo sėdi simpoziumo dalyviai iš k. advokatas Povilas Žumbakis, prof. Romas Vaštokas, Ginta Palubinskaitė ir moderatorė dr. Elona Vaišnienė. Kalba Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis. Nuotr. L. Tamošaičio

ATVIRAS LAIŠKAS TSKP GENERALINIAM SEKRETORIUI MIKHAILUI GORBAČIOVUI

(New Yorkas, 1988 vasario 10) *Lietuvių Informacijos Centras praneša, kad Vakarus pasiekė iš Lietuvos atviras laiškas Gorbačiovui dėl Vasario 16-tosios. Laiške prašoma, kad nebūtų trukdoma Vasario 16-tos dieną padėti gėles prie lietuviam ypatingos reikšmės turinčių paminklų ir kad Gorbačiovas sudraustų dalyvių terorizavimą. Kai šio laiško originalą š.m. sausio 8 konfiskavo Vilniuje pas Petra Cidziką, buvo 125 parašai. Dabar yra pasirašę apie 200. Pirmieji, kurie pasirašė, yra pakartotinai kviečiami tardymams. Jų tarpe: Antanas Terleckas, Vytautas Bogušis, Robertas Grigas, Jadvyga Bieliauskienė, Povilas Pečeliūnas, Liudas Simutis, Laima Truskauskaitė, Vaclovas Ralys ir kt. Pas kun. Kastytį Krikščiukaitį buvo net atvažiavę į namus. Petrui Cidzikui pasakė, kad turi pakankamai medžiagos jį pasodinti. Daugumas iš kviečiamųjų nenuėjo pas KGB ir, turimomis žiniomis, nė vienas savo parašo neatšaukė. Laiškas buvo oficialiai įteiktas Gorbačiovo įstaigoje Maskvoje. Pateikiame laiško pilną tekstą.*

-o-

1794 m. Yekaterinos II generalismas Suvorovas, žiauriai numalšinęs T. Kosčiuskos vadovaujamą Lietuvos ir Lenkijos sukilimą, įjungė į Rusijos Imperijos sudėtį beveik visą etnografinę Lietuvą. Likusią dalį aneksavo Prūsija. Tokiu būdu rusų ir vokiečių kareivių batais buvo sutryptas valstybinis Lietuvos suverenitetas. Du kartus lenkai ir lietuviai buvo sukilę, tačiau nepavyko atstatyti respublikos. Lietuva ir Lenkija nešė sunkų Rusijos jungą beveik 124 metus. Leninas, straipsnių rinkinyje apie tautų teisę į apsisprendimą, tokiais bruožais charakterizavo politinę Rusijos būklę.

1) Ne rusai imperijoj sudarė 57% visų gyventojų.

2. Ne rusai gyveno imperijos pakraščiuose.

3. Ne rusų priespauda daug sunkesnė negu jų brolių patekusių į Rusijos kaimyninių valstybių Austro-Vengrijos ir Prūsijos jungą.

Leninas vadino didžiarusų tautą prispaudėja. Kiekvienos tautos nacionalizme, jis įžiūrėjo demokratinį turinį, nukreiptą prieš tą didžiarusišką priespaudą. Lenino žodžiais, visam civilizuotam pasauliui, tipiškas normalus reiškinys yra suverenios tautinės valstybės sukūrimas. Šiandien konstatuojamas faktas, SNO nariai yra 159 valstybės. Tautiniu savarankiškumu valstybinio suvereniteto idėja lietuvių tautos sąmonėje ypač sustiprėjo 1863 - 1864 m. sukilimo metu: išreikšdama lietuvių tautos valią Lietuvos valstybės taryba 1918 m. vasario 16 paskelbė Lietuvos nepriklausomybę nuo kaimyninių valstybių.

Tarybinė Rusija buvo pirmoji valstybė, 1920 lieps 12 Maskvos sutartimi pripažinusi Lietuvą *de jure*. Šia sutartimi Leninas amžiams atsisakė bet kokių Rusijos teisių į Lietuvą. Kiekvienų metų vasario 16-tąją tarybinė vyriausybė sveikindavo Lietuvos vyriausybę nepriklausomybės proga. Esame įsitikinę, kad politinis Lietuvos statuso pateikimas 1940 m. negali ištrinti iš pasaulio istorijos Vasario 16-tosios fakto. Suomija nepriklausoma nuo Rusijos pasiskelbė 1917 gruodžio 6-tąją, o Lenkija — 1918 lapkričio 11-tąją. Šios datos Suomijoje ir Lenkijoje laikomos tautinėmis šventėmis. Šiomis dienomis Lietuvoje buvo organizuota daug iškilmingų renginių Suomijos nepriklausomybės 70 metinių proga. Šiandien TSRS vyriausybė vėl pasveikino Suomiją nacionalinės šventės proga. Stalinui nepavyko aneksuoti visos Suomijs — jai pasisekė išsaugoti savo valstybinį suverenitetą.

Lenkija tuo tarpu, yra socialistinės sandraugos šalis. Tačiau Lenkijos valstybės vadovams nekyla mintis uždrausti paminėti lapkričio 11-tąją. 1987 m. lapkričio 11 "Zycie Warszewi" dėstė tokias mintis.

"Lenkiškumas buvo visada gyva vertybė, nors ir neegzistavo Lenkijos valstybė. Visų pirma, jis gyveno lenkų namuose. Šios tvirtovės niekada neįveikė ir neužvaldė nei vienas iš trijų Lenkijos okupantų. Lenkiškumas dešimties metų saugomas ir slaugomas prasiveržė atminting lapkričio 11 d. didžiuliu nepriklausomybės troškuliu. Tų metų lenkų kartos išmintingumu reikia laikyti tai, kad ji išnaudojo lenkų tautos naudai visas išorines aplinkybes, visų pirmą Rusijos revoliuciją. 1918 lapkritis buvo Lenkijos nepriklausomybės triumfu."

Prieš karą taip pat patriotiškai apie Lietuvos nepriklausomybės

(nukelta į 2 psl.)

"GAVAU Į KAILĮ — Į SVEIKATĄ"

(Vilnius, 1988 vasario 10) Lietuvių Informacijos Centras praneša, kad šeštadienį, vasario 6, Nijolė Sadūnaitė Vilniaus gatvėje buvo užpulta ir primušta. Anot pačios Sadūnaitės, du vyrai ją pasivijo einančią šaligatviu prie Adomo Mickevičiaus paminklo, kur pradėjo ją kumščiuoti. Telefonu iš Vilniaus ji sakė, kad "gavau į kailį — į sveikatą."

Sadūnaitė ruošėsi tą dieną vykti į Rudaminą paminėti a.a. kun. Juozapo Zdebskio dviejų metų mirties sukaktį. Pasimeldus tą rytą apie 10:30 val. ryto Aušros Vartuose, ji sustojo netoli Filharmonijos prie telefono budelių, kur seklys ją atrado besikalbančią telefonu su broliu (Sadūnaitę pastaruoju metu ypatingai atidžiai seka saugumiečiai bei jų mašinos). Jai atsigręžus į jį, ji šyptelėjo. Sekliui surikus "Ko šypsaisi?", Sadūnaitė užklausė: "Tai ką, šypsotis uždrausta?" Jis tada pagrąsino "Užmušime!"

Sadūnaitei pakabinus ragelį, ji užtiko draugę einančią iš bažnyčios su kuria nusileido prie rusų cerkvės ir toliau ėjo link Adomo Mickevičiaus paminklo per rajoną, kur tuo metu nebuvo nei vieno žmogaus. Netrukus apie 11 val. ryto, pasigirdo, kad kas nors jas vejasi. Pasirodė anksčiau sutiktas seklys, tik ką grasinęs Sadūnaitę mirtimi, ir kitas jaunas vyras. Jiedu įsibėgėję Sadūnaitę su drauge aplenkė, ir tas, kuris ją žadėjo užmušti, pradėjo ją kumščiais daužyti iš priekio, tarp krūtinės ir pilvo, "taip kvalifikuotai, kad atėmė kvapą".

Sadūnaitė iš skausmo susilenkė ir nei ji nei kiti nepastebėjo, kad nuo Šv. Onos bažnyčios jų link važiavo privatus raudonas Žigulis, kuris sustojo prie pat jų. Keleiviams atidarius duris, vyrai pabėgo. Mašinoj sėdintys trys rusai — vyras ir dvi moterys, šoko klausti "Kas čia darosi?" Kai Sadūnaitė šiek tiek atsigavo, ji jiems atsakė: "Perestroika — persitvarkymas". Jiems pasikalbėjus ir nuvažiavus, Sadūnaitė skausmuose parėjo namo.

Sadūnaitė sako, kad "visų nuotaikos labai geros. Pati geriausia — tai mano... Jeigu mane užmuš, kaip kad jie žadėjo, ar ten kokią avariją padarys, žinokite be jokių abejonių, tas viskas KGB darbas.... Kaip pvz., kun Zdebskio šimtaprocentinis nužudymas. Jis buvo dešimtmečiais persekiojamas 3 ar 4 mašinos nuolat jį sekė, buvo apdegintas..."

Sadūnaitė taip pat patvirtino, kad visi planai dėl Vasario 16-tosios tebegalioja, kad bus stengiamasi taikingai padėti gėles prie Basanavičiaus kapo ir kitų paminklų. "Provokuotis nesileisim; jeigu bus kordonai, per jėgą nesiveršim — nueisim tada į bažnyčią." baigė Sadūnaitė.

(LIC)

Savaitės įvykiai

14 estų, jų tarpe Eke-Post Nomm, Vello Vaartnou ir Arvi Orula pasirašė ranka rašyta atsišaukimą, įsteigiantį Estijos tautinės nepriklausomybės partiją. Viešosios susižinojimo priemonės šį pareiškimi visai ignoravo, bet jis paplito per visą Estiją.

Europos bendrosios rinkos valstybių užs. reik. ministeriai pasmerkė Izraelio žiaurų elgesį su palestiniečiais.

Kai kurios Vakarų valstybės ir Pasaulio bankas nutarė atnaujinti Etiopijos žemės ūkio patobulinimo darbus.

Lenkijos mokslų akademijos 13 narių ir 23 bendradarbiai atviru laišku kritikavo vyriausybės pastangas suvaržyti akademikų laisvę, teikiant užsienio stipendijas partijos ištikimiesiem, o ne moksle pasižymėjusiems asmenim, varžant akademikų keliones į užsienį ir pašalinant iš akademijos Solidarumo unijos patarėją Bronislaw Ceremek.

Pietų Korėjoj įvyksiančių olimpinių žaidimų metu JAV karo laivynas numato saugoti P. Korėjos vandenis nuo Š. Korėjos galimų bandymų žaidimam pakenkti.

Panamos karinis valdovas Manuel Antonio Noriega pareikalavo, kad JAV atitrauktų ten laikomas karines pajėgas, nes jos sudarančios krašto saugumui pavojų. JAV į tai nekreipia dėmesio, nes pagal sutartį Panamos kanalo saugojimas galės baigtis tik 2000 m.

Gynybos sekretorius Frank C. Carlucci paragino V. Vokietiją ir kitas Nato valstybes įvykdyti prieš 5 m. pasiektą sprendimą pasigaminti modernių trumpų nuotolių branduolinių ginklų, nes JAV gali būti priverstos atitraukti savo kariuomenę iš Europos.

JAV išmetė į erdvę slaptą 3 tonų satelitą kai kurių prez. Reagano erdvės gynimosi plano uždavinių veikimui išbandyti. Bandymas esąs visais atžvilgiais pavykęs.

Gen. sekretorius Gorbačiovas pareiškė sieksiąs kad būtų pasiektas susitarimas su Pakistanu ir JAV dėl sovietų kariuomenės atitraukimo iš Afganistano tokiu metu, kad Sov. S-ga galėtų prdadėti atitraukimą gegužės 15.

Austrijos vyriausybės sudaryta komisija prezidentui Kurt Waldheim primestiem kaltinimam ištirti priėjo išvados, kad prezidentas pats nusikaltimuose nedalyvavo, bet apie jūos žinojo. Prezidentas pareiškė, kad žinojimas nėra nusikaltimas.

ATVIRAS LAIŠKAS TSKP GENERALINIAM SEKRETORIUI MIKHAILUI GORBAČIOVUI

(atkelta iš 1 psl.)

dieną rašydavo ir mūsų spauda. Pvz. minint 10-asias metines ateitininkų vyriausios valdybos prezidiumo atsišaukimas, tarp kitko rašė:

"Gyventi visada reiškia kovoti, nes tas, kuris nurimsta gyvenimo bangose, neišvengiamai merdi ir žluga."

Kovoje lietuviai už savo valstybinę nepriklausomybę Kražiuose, kovoje už tautinę lygybę laimi dažniausia ne tas, kas yra materialiai stipresnis, bet tas kieno teisės yra šventos.

Bene gražiausią kalbą pasakė Lietuvos universiteto studentas Stanislovas Lušys:

"Ilgą laiką mūsų tauta prikalta Prometėjaus kančias kentėjo. Pagaliau prisikėlė ir paskelbė pasauliui, jog yra gyva ir ryžtasi laisvu nepriklausomu gyvenimu gyventi. Šį įvykį minės ateinančios lietuvių kartos. Lietuvos nepriklausomybė didžiausio pasiaukojimo ir sunkiausių kovų išdava. Pasiaukoję tėvynės reikalams buvo pirmieji tautinės minties žadintojai: vysk. Valančius, Simonas Daukantas, vysk. Antanas Baranauskas, Vincas Kudirka, dr. Jonas Basanavičius, kun. Jonas Maironis, ir eilė kitų. Daugelis ateitininkų sudėjo ant tėvynės aukuro brangiausią savo turtą — gyvybę, kad jų kaulai būtų granitu, ant kurio visos Lietuvos nepriklausomybės rūmas būtų pastatytas."

Tarybiniai Lietuvos politiniai ir valstybiniai veikėjai ieško progos įtikinti tautą, kad šiandien ji kaip niekad suvereni, nes jos nepriklausomybę saugo ginklų galingoji Rusija. Deja mes nesuprantame, kodėl į Vasario 16-tąją žiūri Rusija kaip į baubą, primenanti buržuazinį nacionalizmą. Išeina, kad nacionalizmas Lenino laikais buvo pažangus reiškinys, o šiandien įkūnija regresą, pavojų socializmui TSRS.

Kodėl socialistinė Lenkija mini savo atsiskyrimo metus ir jubiliejų, o socialistinės Lietuvos šios šventės minėjimas prilyginamas kriminaliniam nusikaltimui? Kuo visa tai paaiškinti? Kuo Vasario 16-toji gali būti pavojinga vienai iš dviejų supervalstybių?

Lietuviškasis KGB keletą mūsų jau įspėjo nešvęsti Vasario 16-tosios, pagrąsino represijomis. Iš anksto pranešame, kad Vasario 16-tąja Lietuvos nepriklausomybės 70 metinių proga mes padėsime gėles tose vietose, kur buvo kalinami, šaudomi ir kariami 1830, 1831, 1861, 1863 m. mūsų sukilėliai, ant 1918, 1920 nepriklausomybės karių kapų. Vilniuje padėsime gėles ant Vasario 16-tos akto signataro Jono Basanavičiaus kapo, prie Adomo Mickevičiaus paminklo, prie Lietuvos šventovės — Vilniaus katedros, kur ilsisi religinių ir politinių Lietuvos veikėjų palaikai — jų tarpe, Vytautas Didysis Padėsim gėlių prie Naručio viešbučio, Pilies 26, kur buvo paskelbtas Nepriklausomybės aktas. 19:30 Šv. Onos ir Šv. Mikalojaus bažnyčiose pasimelsime už žuvusius už Lietuvos laisvę.

1919-1939 m. Lietuvos sostinė buvo Kaunas. Net vokiškieji okupantai nelietė visų bevardžių Lietuvos didvyrių simbolio Nežinomo kario kapo. Staliniečiai po karo nugriovė šį kapą — Laisvės statutą. Jau po XX TSKP suvažiavimo staliniečiai sunaikino Kauno miesto kapines. Ten buvo išniekinti daugelio mūsų tautos didvyrių palaikai. Anie sunaikino net lakūnų Dariaus ir Girėno mauzoliejų. Kauniečiai padės gėles buvusių miesto kapinių vietoje, Lietuvos savanorių kapinėse, buvusiame Kauno muziejaus sodelyje, prie Maironio paminklo, o vakare melsis Vytauto Didžiojo bažnyčioje.

Atitinkamai bus paminėta Vasario 16-toji ir kitose Lietuvos vietose. Prašome Generalinį Sekretorių sudrausti savo administraciją Lietuvoje, tiek rusiškai, tiek lietuviškai kalbančią, kad toji neterorizuotų išdrįsusį švęsti Lietuvoas nepriklausomybės dieną.

Lietuva
1987 gruodžio 6 d.

LIETUVIŲ FONDAS REMIA STUDIJUOJANTĮ JAUNIMĄ

Lietuvių Fondas Vasario 16 lietuvių gimnaziją lankančius užjūrio moksleivius 1987 m. parėmė 14,400 dol. Stipendijas gavo trys argentiniečiai — Patricia Kairytė-Casaburi, Susana Alejandra Jukna(itė) ir Silvia Analia Ruplėnas(itė); trys urugvajiečiai — Mariela Aleksejūnas, Alberto Kazulevičius ir Ana Banevičius-Stec. Iš viso stipendijoms paskirta 54,150 dol.

Lietuvių Fondo Pelno skirstymo komisija stipendijas skiria mokslo reikalams, bet ne kelionių išlaidoms dengti ir čekiai siunčiami per Vasario 16 gimnazijos direktorių.

Šių metų LF stipendijoms gauti prašymai paduodami iki balandžio 15 dienos, užpildant Lietuvių Fondo nustatytos formos prašymus, gaunamus LF būstinėje: 3001 W. 59th St., Chicago, IL 60629, telef. (312) 471 - 3900.

Bendrai paramai gauti prašymai įteikiami Lietuvių Fondui iki kovo 15 d. Pavėluotai gauti prašymai nebus svarstomi.

Lietuvių Fondas

Iš Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos

(atkelta iš 1 psl.)

liu ūgiu, persisvėręs per priekinę altoriaus dalį laikė savo milžinišku glėbiu apkabinęs tabernakulį, kuriame buvo Švč. Sakramentas. Ir šaukė jį puolantiems kazokams: "Neduosiu! Neduosiu!"

Tada vienas kazokas, pagriebęs nuo altoriaus stambią žvakidę, smarkiai rėžė Daračiui per rankas, ir jis tabernakulį paleido. Kazokai ten pat jį areštavo ir spardydami bei kumščiuodami nutempė į kaminą.

Bažnyčia buvo sukruvinta

Kaip smarkiai žmonės grūmėsi su policija ir kazokais, rodo faktas, kad per imtynes bažnyčia buvo baisiai sukruvinta. Štai, ką rašo matęs liudininkas: "Sunku būtų visam tam ir visiems apsakinėti, kad aš pats nebūčiau regėjęs... kaip tos bažnyčios prieangis, sienos, grindys taip baisiai sulaistytos žmonių kraujų, lyg tikrai smarkus rudens lietus ir žiemos speigas, pavasarį tirpdamas jos didumą apiplauti gali."

Kazokai griauna bažnyčią

Kai žmonės buvo galutiniai išvaikyti iš bažnyčios ir išneštas Švč. Sakramentas, kazokai užgesino visas šviesas, žvakes, kurios du mėnesiu be pertraukos degė, ir, paliepus gubernatoriui, pradėjo griauti bažnyčią. Kazokai viską naikino: ardė altorius, kapojo kryžius, draskė vargonus, daužė statulas ir jas spardė. Greitai bažnyčioje liko tik laužo krūvos.

Sunaikinę bažnyčios vidų, nuardė stogą, išvertė sienas, liko tik vienas bokštas, kurio kazokai niekaip negalėjo įveikti. Sunaikino taip pat ir invalidų namus.

Labai piktai buvo nubaustas kun. Juknevičius: už žmonių sukurstymą ištremtas penkeriems metams į Vologdos guberniją, Jerensko miestan.

Visi suimtieji buvo uždaryti į Telšių kalėjimą. Buvo skleidžiami gandai, kad jie būsią sušaudyti. Tačiau ne po trumpo laiko buvo paleisti. Kartu su jais buvo paleista ir Klara Drobaitė. Buvo kalbama, kad kalinius užtaręs kunigaikštis Oginskis ir grafas Čapskis.

Kiek per tą kovą žemaičiai patyrė vargo, kiek iškentėjo, liudija patys rašydami vyskupui, kad ir kitais kartais šventieji vargiai kentėjo didesnes kančias kaip jie.

Dabar buvusios Kęstaičių bažnyčios vietoj riogso krūvos akmenų...

Sov. S-gos komjaunimo sąjungos vadas Viktor I. Mironenko prisipažino, kad sovietinis jaunimas nenoriai jungiasi į komjaunimo gretas, nes jiem atrodo, kad organizacijos doktrina yra supelėjusi, ir dėlto jie bando kurti nepriklausomus klubus.

Sausio 29 ir 30 Michigano valstybėje įvyko pirmieji "caucus" rinkimai į JAV prezidentus. Broliai Saulius ir Andrius Anužiai remia kongresmano Jack Kemp (NY) kandidatūrą ir buvo išrinkti pilnais delegatais į respublikonų tautinę konvenciją, kuri bus rugpjūčio mėnesį New Orleans.

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas. 357 Larkfield Road, East Northporth, N.Y. 11731. Tel. 516 368-3740. Namų telefonas vakarais tik išimtinais atvejais 516 757-2671. New Yorko ofisas Lito patalpose: 86 - 01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 718 441 - 2811.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84 - 02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296 - 2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344 - 5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliam pastatyti.

BEACH MEMORIAL CHAPEL, 301 Corey Ave., St. Petersburg Beach, Fla., 33706. 813 360 - 5577. KENFIELD WOODLAWN FUNERAL HOME, 200 Pasadena Ave., S, St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393. WOODLAWN MEMORY GARDENS, 101 58th St., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345 - 9393.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoj vietoj — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89 - 11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847 - 4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klijentais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821 - 6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. — 43 - 04 Junction Blvd., Carona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779 - 5156.

ROMAS PETRAUSKAS, akcijų brokeris, dirba su Thomson McKinnon Securities Inc., One State St. Plaza, N.Y.C., N.Y. 10004. Registruotas pirkti ir parduoti akcijas, bonus, options, fondus, commodities, auksą ir sidabrą. Atidaryti IRA planus ir tax shelters. Suinteresuoti skambinkite 212 482-6962-3.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIJO PROGRAMA "AUŠRA". WICN-FM. 90.5 Worcester, MA. Treč. 8 - 9 PM. Penkt. 7:30 - 8:30 PM. Eduardas Meilus, Jr. 70 Curtis St., Auburn, MA 01501. T. 617 753 - 7232.

NEW JERSEY, NEW YORK, CONNECTICUT – "Lietuvos Atsiminimai", ketvirtadieniais nuo 7 iki 8 val. vak. iš WNYM 1330 AM. Pirmad. 6 - 7 val. vak. iš WSOU 89.5 FM. Dr. J. J. Stukas, Direkt., 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Tel 201 753 - 5636.

NEW YORK — NEW JERSEY — Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9 - 10 val. ryto WNWK 105.9 FM. Romas Kezys, 217 - 25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11384. Tel. 718 229-9134.

LAISVĖS VARPAS sekmadieniais 9:00-10:00 val. ryto iš WCAV-FM banga 98.0. Vedėjas Petras Viščinis, 173 Arthur St., Brockton,MA 02402. Tel. 617-586-7209.

DĖMESIO ŽURNALUI "B R I D G E S"!

Darbininko skaitytojai kviečiami nepalikti vaikų ir anūkų be lietuviško laikraščio. Jei kas iš anūkų nebegali skaityti lietuviškai, užsakykite "BRIDGES". Tai 10 kartų metuose išeinąs žurnalas anglų kalba. Informuojama apie lietuvių gyvenimą okupuotoje Lietuvoje ir išeivijoje. Metinė prenumerata tik 10 dol.

Prašau siuntinėti Bridges šiuo adresu:

Vardas, pavardė .....

Adresas .....

.....

Užsakytojo pavardė ir adresas .....

.....

Pridedu 10 dol. prenumeratai ir auką .....

Bridges, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS, N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282 326 - 3150

TAI MŪSŲ VIENINTELE VIETA — — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS

KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĖKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELĖMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300

DARBININKAS The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y., 11207

Editorial Office 718 827-1352
Business Office 718 827-1351

Publication No. USPS 148-360
Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year $20.00. Single Copy 50 cents

POSTMASTER: Send Address Change to DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

ISSN 0011-6637

Redaguoja REDAKCINE KOMISIJA

Didžji tautos sūnų prisimenant

Prieš 50 metų, t.y. 1938 vasario 19, Lietuvos radijas paskelbė liūdną žinią, kad Kaune mirė **prel. Aleksandras Dambrauskas — Adomas Jakštas.** Už nuopelnus lietuvių tautai jis buvo labai iškilmingai palaidotas valstybės lėšomis.

Prisimename šią 50 metų sukaktį, nes jis buvo didysis tautos sūnus, visą savo gyvenimą atidavęs lietuvybei stiprinti, įtvirtinti. Jis buvo katalikiškosios visuomenės ideologas, tautinio atgimimo didis veikėjas, enciklopedinio pločio mokslininkas, poetas ir kritikas, daugelio laikraščių redaktorius, jų steigėjas, bendradarbis, esperantų kalbos propaguotojas, žymus matematikas, teologas ir filosofas. Šiaip buvo mažo ūgio, tylus ir kuklus, tolerantas ir didis savo principų gynėjas.

Prel. Aleksandras Dambrauskas — Adomas Jakštas

Buvo gimęs 1860 rugsėjo 8 Kupriorių kaime, Pagirių valsčiuje, Ukmergės apskrityje. Jo tėvas Andrius Dambrauskas dar buvo vadinamas Jakštu. Iš čia ir kilo Aleksandro Dambrausko slapyvardis — pasivadino Adomu Jakštu. Šis slapyvardis taip išpopuliarėjo, kad vėliau jis daugiausia buvo vadinamas Jakštu. tik retas žinojo jo tikrą pavardę.

Šiaulių gimnaziją jis baigė 1880. Vienerius metus studijavo Petrapilio universiteto matematikos-gamtos fakultete. Tada įstojo į Žemaičių kunigų seminariją Kaune. Po trijų metų vyskupija savo lėšomis išsiuntė į Petrapilio dvasinę akademiją, kurią baigė 1888 birželio 21, vadinas, prieš 100 metų.

Tolimesnis jo gyvenimas buvo nuolatinės grumtynės su caro valdžia. Jau už pusės metų kunigavimo buvo uždarytas Kretingos vienuolyne, paskui ištremtas iš Lietuvos. Po penkerių metų grįžęs iš ištrėmimo, vėl buvo persekiojamas. Profesoriavo Kauno kunigų seminarijoje, paskui Petrapilio aukštojoje dvasinėje seminarijoje, 1906 metų vasarą atsisakė darbo akademijoje, grįžo į Kauną ir ėmėsi laisvo kultūros darbo.

Čia jo nuopelnai buvo tokie: 1906 metais išleido Draugiją, pirmą katalikiškos minties kultūros žurnalą inteligentams. Jo Draugija pasižymėjo aktualumu ir gilumu. 1911 išleido Ateities žurnalą, iš kurio išaugo ateitininkų sąjūdis, kuris veikia ir dabar.

Kaune 1905 buvo įsikūrusi "pasitikėjimo bendrovė" šv. Kazimiero vardu. Šią draugiją jis perorganizavo į religinę kultūrinę draugiją ir iki pat mirties buvo jos pirmininku. Ta šv. Kazimiero draugija pradėjo leisti lietuviškas knygas ir jas kuo plačiausiai paskleisti žmonėse. Įstoję į tą draugiją, nariai gaudavo labai pigia kaina gero turinio knygas. Uoliai žmonės stojo na-

(nukelta į 4 psl.)

IR ŠVIESA IR TIESA TELYDI MUS

BRONIUS BIELIUKAS

Newarke, N.J., vasario 7 įvykusiame Lietuvių Bendruomenės ir Lietuvos vyčių suruoštame Vasario 16 d. minėjime prisimintas ir paminėtas lietuvių tautos ir Lietuvos valstybės istorijoje 1918 metais buvusis nepaprastas įvykis — Lietuvos valstybės atstatymo Vasario 16 dienos aktas. Vadovavo LB apylinkės pirm. Danguolė Didžbalienė. Su dalyviais pasidalinau tokiomis mintimis.

Šioje salėje, manau, man nereikia plačiau aiškinti, kokia prieš tai buvo žiauri ir ilga, daugiau 120 metų trukusi Rusijos carų režimo okupacija su trėmimais į Sibirą, kalėjimais, mušimais, žudynėmis, su net 40 metų trukusiu lietuvių spaudos draudimu, pro kurio tvarą knygnešiai iš Mažosios Lietuvos atnešdavo į okupuotą Lietuvą Aušrą, Varpą ir kitą spaudą.

Netenka čia nagrinėti, kaip mūsų šviesuoliai 1904 rinkosi į Rusijos okupuotą Vilnių — į Didįjį Vilniaus Seimą, arba kaip 1917 tame pačiame Vilniuje, tik jau Vokietijos okupuotame, mūsų broliai ir seserys suvažiavę išrinko Lietuvos Tarybą.

Nebereikia čia smulkiau kalbėti ir apie tai, kaip sunkiai Lietuvos Taryba yrėsi per vokiečių statomas kliūtis iki 1918 spalio 20, kada pralaimėjusios karą Vokietijos kancleris princas Max von Baden pranešė Lietuvos Valstybės Tarybai, kad ji gali sudaryti Lietuvos vyriausybę, kuri iš vokiečių okupacinės administracijos perimtų Lietuvos valdymą. Lietuvos Valstybės Taryba 1918 lapkričio 11 sudarė pirmąjį atgimusios Lietuvos ministerių kabinetą.

Tik tada Vasario 16 dienos Lietuvos valstybės atstatymo aktas tapo kūnu bent vienu požiūriu: Lietuva turėjo vyriausybę, kuri vadovavo lietuvių tautai, kuri turėjo begalinį norą apginti tik ką atgimusią Lietuvos valstybę. Atskubėjo savanorių būreliai, kūrėsi Lietuvos kariuomenė. Prasidėjo krašto valymas nuo užsilikusių svetimų karių, pradėtas Lietuvos sienų gynimas.

Kuriems mažiau pažįstama Lietuvos istorija, prisiminkime Amerikos laisvės ir nepriklausomybės kovas, vykusias prieš 200 metų. Daug panašumų surasime, nors manau, kad lietuvių tautai buvo daug sunkiau apsiginti, nes priešai (ir ne vienas) buvo čia pat prie Lietuvos sienų ir net pačioje Lietuvoje, kai Amerikos priešas buvo toli už vandenyno. Pagaliau žinome, kad nėra tautos, kuri lengvai be ilgo pasiruošimo, be darbų ir gyvybės aukų būtų gavusi laisvę ir valstybinę nepriklausomybę.

Apie Stalino asmens kultą, išžudytus ir nukankintus milijonus žmonių, net savo draugų, netenka kalbėti, nes apie tai šiandien kalba patys Sovietai. Vis dėlto tenka pažymėti, kad Stalino-Hitlerio suokalbis, žinomas Ribbentropp-Molotovo 1939 metų akto vardu, su slaptais protokolais ne tik pastūmė Hitlerį pradėti Antrąjį pasaulinį karą, bet ir sudarė Sovietų Sąjungai galimybę prijungti Lietuvą, Latviją, Estiją ir kitų kraštų bent po dalį. Tas sąmokslas mums buvo labai skaudus — netekome valstybinės nepriklausomybės, ir žuvo trečdalis mūsų tautos.

Neužmiršo nei vyresnieji, nei jaunoji Lietuvos, Latvijos ir Estijos karta to agresijos akto. Štai, prieš devynerius metus, 1979 rugpjūčio 23, 45 Lietuvos, Latvijos ir Estijos disidentai kreipėsi į Sovietų Sąjungos valdžią Maskvoje, į Jungtines Tautas ir kitur, reikalaudami Sov. Sąjungą, abi — rytų ir Vakarų Vokietijas, tą agresijos aktą pasmerkti ir atšaukti.

1987 buvo demonstruojama Taline, Rygoje ir Vilniuje, reikalaujant panaikinti agresijos aktą ir jo pasekmes.

Lietuvių Informacijos Centras skelbia, kad Lietuvoje šiais metais žada minėti Vasario 16 d. Lietuvos atstatymo 70 metų sukaktį. Kadangi besirengiantieji prašo sovietų valdžios leidimo, tai aišku, kad jie nori tą šventą pareigą atlikti, viešai pagerbdami žuvusius už mūsų tautos laisvę ir Lietuvos valstybinę nepriklausomybę.

Šia proga prisimenam, kad 1944 vasario 16, Vokietijos gestapui siaučiant Lietuvoje, ta pačia intencija buvo slaptai aplankyti ir padėtos gėlės su užrašais ant kaspinų "Nepriklausoma Lietuva" ant Nežinomo kareivio kapo Karo muziejaus sodelyje Kaune, ant mūsų tautos patriarcho dr. Jono Basanavičiaus kapo Vilniaus Rasų kapuose ir ant Lietuvos himno autoriaus dr. Vinco Kudirkos kapo Kudirkos Naumiestyje.

Vatikano radijas: jau 30 metų transliuoja programą ir lietuvių kalba. Nuotr. prof. kun. Antano Rubšio

Šia trumpą apžvalga pasidalinus mintimis apie 1918 m. Lietuvos atstatymo aktą, manau, derą prisiminti bent kai kurias šių dienų problemas. Jų turime labai daug. Šiandien pakalbėkime apie vieną iš jų, būtent: išeivijos ryšius su tauta.

Ryšiai su tauta buvo aktualūs ir svarbūs nuo pat okupacijų pradžios. Tautos 1941 m. sukilimas prieš sovietus buvo paruoštas, Lietuvos pasiuntiniui Kaziui Škirpai turint slaptus ryšius su okupuota Lietuva. Vokiečių okupacijos metais teko siuntinėti rezistencijos atstovą iš Lietuvos pavojingu per Baltijos jūrą keliu į Švediją. Be to, tuo laiku Lietuvos rezistencijos ryšiai ėjo ir per Vokietijos sostinę Berlyną per ten buvusią Švedijos ambasadą. Tą ryšį palaikęs Lietuvos pasiuntinio asmens sekretorius Antanas Valiukėnas vėliau Sovietų buvo suimtas ir nukankintas. 1944 m. slaptas siuntimas Lietuvos rezistencijos atstovo į Suomiją nepavyko. Teko atsidurti geštapo rūsiuose ir Vokietijos kalėjimuose visam mūsų būriui.

1945 pavasarį pasibaigus Antrajam pasauliniam karui, tų pačių metų rudenį pradėti slapti ryšiai su Lietuva, vykstant į ten ir atgal. Pirmiausia, kiek atsigavę po Vokietijos kalėjimo dienų, slapton kelionėn į Lietuvą, Sov. Sąjungos okupuotą, leidosi du buvę kaliniai: Klemensas Brunius ir Jonas Deksnys. Brunius neužilgo buvo suimtas. Deksnys, susiradęs Kaune kitais keliais grįžusį kitą to pat būrio kalinį Karolį Drungą, slaptai grįžo iš Lietuvos į vakarus. Deksnys pakartotinai vykdavo į Lietuvą ir atgal į vakarus, kol pakliuvo į KGB rankas. Tais laikais slapta į vakarus atvyko iš Lietuvos Juozas Lukša. Grįžimą į Lietuvą jis apmokėjo savo jauna gyvybe. Lietuvą pasiekęs žuvo ir gabus žurnalistas Julius Būtėnas.

PO ilgo laiko labai pamažu, atrodo, Sov. Sąjungos vadovai pradėjo suprasti, jog šiam šimtmečiui einant į pabaigą, žinių kaitybos technika yra taip ištobulėjusi, kad geležinė uždanga jų nebegali sulaikyti. Pradėjo leisti, kad ir labai suvaržytas turistines keliones į Lietuvą. Pradėjo vieną kitą išleisti iš Lietuvos aplankyti savo giminių.

Su apgailestavimu turiu pažymėti, kad į iš Lietuvos atvykstančius kai kurie iš mūsų dar labai neseniai žiūrėdavome su įtarinėjimais, apkalbom, net demonstruodavo prieš juos, jeigu atvykę būdavo kviečiami viešai prabilti. O kai prieš daug metų nuvyko į Lietuvą daugiausiai iš Chicagos jaunosios kartos sportininkų būrelis, kai kas tai laikė kone Lietuvos išdavimu. Taip buvom pripratę, kaip bebūtų keista, prie geležinės apsaugos.

Dar prieš Gorbačiovo erą (kuri nežinia kiek ilgai tęsis) vieną kitą disidentą net su šeimomis išleido į užsienius. Iš tokių žymėtini; Marija ir Jonas Jurašai, veliau Tomas Venclova, praeitais metais Vytautas Skuodis su šeima.

(nukelta į 4 psl.)

Iš kelionės tik asilas negrįžta arkliu

II APAŠTALAS PAULIUS ROMOJE 23

ANTANAS RUBŠYS
MANHATTAN COLLEGE

Vargu ar ši šventovė yra vieta, kur apaštalas Paulius nuomavo sau "atskirą butą", būdamas laisvajame arešte. Turimas liudijimas apie San Paolo in Arenula yra iš vėlesnių laikų. Turbūt tikslus apaštalo Pauliaus adresas Romoje pirmojo įkalinimo metu liks mums nežinomas.

Tačiau viena yra aišku, Apaštalas Paulius turėjo rasti butą arti pretorinės sargybos įgulos kareivinių, nes kareiviai, skiriami būti sargyboje jo bute, ateidavo pakeisti vienas kito. Nuotolis negalėjo būti didelis. San Paolo in Arenula priklausė kadaise 9-ajam rajonui su Campus Martius — Marso kareivinėmis.

Nėra abejonės, kad Romos krikščionys nuoširdžiai rūpinosi kalinio apaštalo gerove. Juk jie apaštalo Pauliaus pasitikti buvo nuėję net iki Apijaus foro! Numanu, kad jie ir dabar jam padėjo, — supažindino su kaimynais, galbūt net parūpino jam darbo, kad galėtų "savo rankomis" užsidirbti pragyvenimą.

Du artimi Apaštalo bendradarbiai — Akvilas ir Priskilė — atrodo, buvo grižę į Romą iš Korinto (Apd. 18, 1-3; Rom 16,3). Jiedu ir apaštalas Paulius užsiėmė bendru amatu, — Korinte audė palapines. Numanu, kad ir dabar jie padėjo apaštalui užsidirbti pragyvenimą (žr. Fil. 1,5; 2 Kor 11, 8-9).

Dveji metai Romoje

Nuo 61-ųjų metų pavasario iki 63-iųjų metų pavasario apaštalas Paulius laukė šaukimo į imperatoriaus Nerono teismą. Kareiviai, keisdamiesi sargyboje, leido apaštalui priimti lankytojus ir laisvai skelbti Evangeliją (Apd 28, 31).

Teismo nudelsimas neturėtų stebinti. Mat imperatoriaus teismo įstaiga turėjo laukti kol atvyks apaštalo kaltintojai (Apd 25, 5.16). Be to, įstatymas pramatė ilgesnį laiko tarpsnį imperatorių pasiekusiose bylose, kuriose ėjo kalba apie mirties bausmę.

Pasak Nerono potvarkio liudijimo, bylose iš anapus Alpių ar iš už marių buvo nustatytas pusantrų metų tarpsnis. Kaltintojams nespėjus laiku atvykti, kaltinamasis atgaudavo laisvę: byla buvo užbaigiama, nes jai nustatytu laiku nebuvo duota eiga.

Apaštdalas Paulius buvo laikomas laisvajame arešte ilgiau — dvejus metus, — matyt, norėta duoti jo kaltintojams daugiau laiko atvykti į Romą iš Palestinos.

Žydai buvo įtakingi Narono dvare. Tacitas ir Juozapas Flavijus rašo apie tuometinę judaizmo įtaką Romoje. Jiedu kalba apie Popėją Sabiną ir teigia, kad ji buvo priėmusi žydų tikėjimą. Popėja Sabina buvo Otono, būsimojo imperatoriaus žmona, tačiau 62-aisiais metais ją perėmė sau už žmoną Neronas. Beje, trejetą metų vėliau Neronas ją nužudė.

Galbūt apaštalo kaltintojai nesiskubino, nenorėdami išlaisvinti savo priešą. O gal net, tarpusavyje pešdamies, nesutarė. Taigi teismas galėjo būti nudelstas dėl daugelio priežasčių. Be to, galima galvoti ir apie imperatoriaus teismo kaprizus, nes jam teko spręsti ir daugiau bylų. Žinoma, nuotykingosios kelionės metu per jūrą galėjo dingti Festo pranešimas apie Paulių ir reikėjo laukti naujo.

Rašydamas iš Korinto laišką **Romiečiams,** 57-58 m. žiemą, apaštalas Paulius pareiškia savo norą pats atkeliauti į Romą, tačiau neplanuoja ilgiau užsibūti. Tuomet jis turėjo mintyje stabtelėjimą Romoje pakeliui į Ispaniją (žr. Rom. 1, 10-14; 15, 22-29). **Apaštalų darbų** autorius paaiškina, kad Viešpats kitaip patvarkė. Apaštalui esant kalėjime Jeruzalėje, "pasirodė Viešpats ir tarė: 'Buk tvirtas! Kaip liudijai apie mane Jeruzalėje, taip reikės tau liudyti ir Romoje' " (Apd 23,11).

Apaštalui buvo lemta liudyti Kristų ir duoti tvirtesnį pagrindą krikščionių bendrijai, kuri netrukus turės kentėti persekiojimą. Apaštalo liudijimas padėjo Romos krikščionių bendrijai tapti "Nepaprastai gausia", apie kurią kalba istorikas Tacitas savo **Metraščiuose** ryšium su Romos gaisru.

Pokalbis su Romos žydais

Vos trejetui dienų praėjus po atėjimo Romon, apaštalas Paulius pasikviečia pas save žydų vadovus (Apd 28, 17). Apaštalo akimis, jie atstovauja Pažado Tautai. Taigi jiems pirmiausia turi būti paskelbtas Pažado išsipildymas (Apd 13, 46).

Romos judėjų bendruomenės vadovai jau žinojo apie krikščionis. Tačiau į juos, atrodo, žiūrėjo perdėm neigiamai. Iki šiol jie matė juose tik priešišką atskalą (Apd 28, 22). Turbūt dėl to prieš dvyliką metų jie buvo sukurstę minią prieš savo tautiečius, tapusius krikščionimis, iššaukdami imperatoriaus Klaudijaus potvarkį, ištrėmusį visus žydus iš Romos. Tai buvo įvykę 49 m. po Kristaus (žr. Apd. 18, 12). Be abejo, apaštalas Paulius apie tai sužinojo iš Akvilo ir Priskilės jau Korinte (žr. Apd. 18, 1-2). Jam dabar rūpėjo išsamiau išsiaiškinti su judėjų vadovais.

Judėjų vadovai noriai susirinko apaštalo Pauliaus bute. Smalsumas vedė juois sutikti vieną iš veržliųjų krikščionybės vadų. Apie Pauliaus keliamą sąmyšį tarp judėjų jie, be abejo, žinojo ir iš laiškų, atėjusių iš Judėjos, ir iš tautiečių atsikėlusių Romon (žr. Apd. 28,21). Dabar juos stebino kalinio "laisvasis areštas", — numanu, kad dėl to, jog Paulius buvo Romos pilietis. Paprasti žmoneliai ar vergai buvo baudžiami rimbu, siunčiami į kasyklas, sudraskomi žvėrių arenoje, kalami prie kryžiaus dėl niekniekių.

Atrodo, kad apaštalui Pauliui buvo aišku, jog Romos judėjų naujasėdija buvo įtakinga ir mieste ir Nerono dvare. Lengva nuvokti, kodėl jis skubinosi sueiti į sąlytį su vadovais. Jiems atėjus, jis sąmoningai ribojasi pasakojimu apie savo areštą ir bylą, — ...aš nešioju šitą grandinę dėl Izraelio vilties" (Apd 28,20):

"Broliai! Nors aš nesu nusikaltęs nei tautai, nei papročiams, buvau Jeruzalėje suimtas ir atiduotas į romėnų rankas. Tie ištardę norėjo mane paleisti, nes nerado jokio mirties verto nusižengimo. Kadangi žydai prieštaravo, turėjau šauktis cezario, tiktai ne tam kad apkaltinčiau savo tautą. Dėl šios priežasties aš norėjau su jumis pasimatyti ir pasikalbėti" (Apd 28, 17-20a).

Vadovai elgėsi tarsi būtų nieko nežinoję apie apaštalo bylą. Jeigu tai tiesa, Sinedrijos raštas, kuriuo Paulius buvo pasmerktas, dar nebuvo pasiekęs tolimesnės judėjų naujasėdijas. Vadovai lyg niekuo dėti kreipiasi į apaštalą: "Vis dėlto norėtume išgirsti tavo pažiūras [apie Kristų]. Mat apie šią [krikščionių] atskalą tiek težinome, jog jai visur prieštaraujama" (Apd 28,22). Taigi judėjų vadovai skaitosi su apaštalu ir žino apie sąmyšį, kurį jis sukėlė Mažosios Azijos ir Graikijos sinagogose.

(Bus daugiau)

SENIEJI VARDAI 15-OJE DAILĖS PARODOJE

PAULIUS JURKUS

Kaip minėta, šios parodos profilis buvo visai kitoks, nei anksčiau rengtųjų. Čia šalia dabarties dailininkų buvo prisiminti vyresnieji, kurių dalis jau mūsų beveik pamiršti. Tad buvo verta parodyt ir jų meną plačioje lietuviškos dailės panoramoje. Vyresniųjų dailininkų indėlis yra tikrai didelis ir svarbus, bet beveik nėra sąlygų tą meną pažinti. Šioje parodoje ir norėta, kiek sąlygos leido, išryškinti praeitį.

Mirusiųjų dailininkų grupė

Mažai kas yra matęs mūsų žymaus akvarelisto **Kajetono Sklėriaus** darbų. Jis buvo gimęs 1876.VII.27, miręs 1932.I.24 Kaune. Jis buvo Kauno meno mokyklos direktorius, studijavęs skulptūrą, paskui perėjęs į akvarelę. Jo darbų nemaža į Ameriką iš Vokietijos atvežė jo našlė. Pora darbų pateko ir į Adomo Galdiko galeriją, iš kurios jie ir buvo paskolinti.

Vienas darbas vaizdavo žiemą Kauno priemiestyje, o kitas — Capri salą. Tik šiuos paveikslus reikėtų perrėminti. Tokiom vertingom istorinėm akvarelėm tie rėmai per skurdūs.

Dar du to paties dailininko darbai yra Tėv. Petro Baniūno vadovaujamame Darbininko kioske — knygyne.

Tikrai retas parodos lankytojas buvo matęs Kajetono Sklėriaus originalus.

Po jo eina **Adomas Varnas**, gimęs 1879.I.1, miręs 1979.VII.19 Chicagoje, taigi, gyvenęs šimtą metų su viršum.

Parodoje buvo išstatyti trys jo kūriniai, du — iš A. Galdiko galerijos, vienas iš pranciškonų vienuolyno fondų.

Labiausiai dėmesį patraukė jo anglimi pieštas paveikslas — Dailininkas ir elgeta. Paveikslas turi ir datą — 1906 m. Tada dailininkas, berods, gyveno Šveicarijoje. Čia yra studija aliejinei kompozicijai, kurią jis nutapė vėliau. Tas aliejumi tapytas paveikslas dabar kabo Kauno muziejuje.

Varnas savo jaunystėje buvo linkęs į filosofines temas. Čia gi yra jo dvigubas portretas, save jis vaizduoja kaip dailininką ir kaip elgetą. Ką žinai, kas gali gyvenime nutikti, gali būti ir elgeta.

Kitas paveikslas — tai Gėlės, nutapytos su dail. Varno maniera, tamsokame kolorite. Nutapytas Chicagoje.

Trečias paveikslas — Lietuviška sodyba, šviesaus kolorito, irgi iš Chicagos laikotarpio.

Už Adomo Varno ateina **Pranas Domšaitis**, gimęs 1880.IX.15, miręs 1965.XI.14 Pietų Afrikoje, Johanisburge. Tai Mažosios Lietuvos dailininkas, kuris lietuviams buvo ilgai nežinomas. Už jo meną Hitleris jį ištrėmė iš Vokietijos. Tada jis apsigyveno Austrijos Tyrolyje. Ten karo metu pateko nemaža lietuvių, prie kurių pritapo ir Pranas Domšaitis. Pradžioje jis buvo gerokai suvokietėjęs, paskui pasidarė tikras lietuvis, savo paveikslus pasirašinėjo lietuviška pavarde. Jo kūryba ilgai lietuviam buvo nematytas dalykas, tik paskutinių metu iš Havajų dalį paveikslų pergabeno į Chicagą. Dailininakas buvo ekspresionistas, tapė tik būtiniausią esmę, naudojo daug juodos spalvos. Mėgo tapyti paveikslus iš Kristaus gyvenimo. Čia buvo išstatytas Gimimas.

Iš to paties amžiaus dar turėjome porą dailininkų — tai **Mikas Šileikis**, gimęs 1893.X.15, miręs Chicagoje 1987.XII.17. Jis į Ameriką atvyko 1913, čia išsimokslino, kaip dailininkas pradėjo reikštis tuoj po Pirmojo didžiojo karo. Svarabiausias jo vaidmuo, kad jis savo raštais populiarino lietuvių dailę, rašė parodų recenzijas, supažindino su įvairiais kitų tautų dailininkais. Čia buvo išstatytas šviesaus kolorito paveikslas — namelis prie Chicagos ežero. Chicagą jis labiausiai ir mėgc vaizduoti.

Trejetą dienų už jį vėliau gimė **Adomas Galdikas** — 1893.X.18, miręs New Yorke 1969.XII.7. Jo veikla meno srityje nepaprastai didelė. Jis dėstė Kauno meno mokykloje, jaunąją kartą skatino labiau dirbti, pažinti ir studijuoti lietuvių liaudies meną. Pats keliaudamas tapė senovės Žemaitijos peisažus. Ir atvykęs į Ameriką, jis triūsė su dideliu entuziazmu ir taip paliko didelius meno turtus. Jo vardu pavadinta ir galerija prie Kultūros židinio, nes jis draugavo su pranciškonais, ypač su tėv. Leonardu Andriekum. Parodoje buvo išstatyti jo tipingi liepsnoją paveikslai, nutapyti jau čia Amerikoje.

Žengdami į dvidešimtąjį amžių, pirmiausia sutinkame **Juozą Pautienių**, gimusį 1900.IV.16, mirusį 1978.XII.17 Chicagoje. Iš galerijos vienas jo kūrinys buvo išstatytas parodoje.

Pautienius, baigęs meno studijas, Lietuvoje buvo metęs meną. Prie jo grįžo tik tremtyje, tik Vokietijoje ir čia atvykęs į Ameriką. Dirbo jis dailininko tapybiniu peiliu, plačiai apibendrindamas formas, palikdamas tik būtiniausias linijas. Paveikslai pilkai melsvo kolorito.

Jonas Rimša, tik ne skulptorius Petras Rimša, buvo gimęs 1903.VIII.20, miręs 1978.V.13 Los Angeles, Calif. Jis buvo bene vienintelis lietuvis dailininkas, pavaizdavęs Pietų Amerikos indėnus, įvairias jų kiltis, sukūręs jų romantinę atmosferą. Parodoje buvo išstatytas iš galerijos paveikslas "Alimaros indėnai".

Labai spalvingas ir pilnas dinamikos yra dail. **Bronius Murinas**, gimęs 1906.VIII.31 ir miręs 1986.II.18 Chicagoje. Jis buvo puikus akvarelistas, temperos specialistas, tapęs taip pat ir aliejumi, kūręs portretus, gamtovaizdžius. Buvo išstatytas vienas gamtovaizdis iš galerijos.

(Bus daugiau)

Dail. Adomo Varno paveikslas "Dailininkas ir elgeta". Paveikslas buvo paskolintas iš A. Galdiko galerijos ir išstatytas šioje 15-toje parodoje

IR ŠVIESA IR TIESA TELYDI MUS

(atkelta iš 3 psl.)

Nuo 1972 pradžios prasidėjo nauja knygnešių gadynė. Mus pasiekia Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika, Aušra, Alma Mater ir kiti pogrindžio laikraščiai. Iš čia Lietuvą pasiekia knygos, kurių labai nori mūsų broliai ir sesės Lietuvoje, bet kurių neįsileidžia okupacinis režimas.

Į tarptautines mokslininkų konferencijas, tarp kitų tautų mokslininkų, iš Lietuvos atvyksta ir lietuviai mokslininkai. Atvyksta iš Lietuvos (ne pas mus, išeivijos lietuvius) geriausi Lietuvos sportininkai, deja, atvyksta, kaip Sov. Sąjungos reprezentantai. Jau treji metai iš eilės į Šviesos Santaros metinius suvažiavimus pakviečiami po tris žymius Lietuvos aktorius, rašytojus, poetus, mokslininkus.

Pagaliau praeitų metų pabaigoje pradėtos pasirašinėti peticijos. Jas pasirašo kitataučiai kardinolai, kitataučiai ir savi vyskupai, kunigai, daugiau ar mažiau žinomi visuomenės veikėjai. Tos peticijos adresuojamos Sov. Sąjungos, taigi okupanto valdžiai, pav., kad grąžintų Lietuvos šventoves Lietuvos Katalikų Bažnyčios administracijai.

Ir nesigirdi, kaip anksčiau, kad būdavo, teigiant, jog tokiu būdu priprasime prie okupacijos, jos nematysime. Taip teigusieji gal nepagalvodavo, kad mūsų tauta išgyveno daugiau 120 metų caro, 47 metus Vokietijos ir Sov. Sąjungos okupacijoje, bet tauta tebėra gyva, kurianti, leidžianti slaptą spaudą, reikalaujanti atšaukti Ribbentropo - Molotovo agresijos aktą su jo priedais, pasiryžusi šiais metais net viešai švęsti Vasario 16 Lietuvos suvarenumo atstatymo 70 metų sukaktį. Ir mes neužmirštame, kad Lietuva yra okupuota.

Nors mūsų galvojimas yra prablaivėjęs, bet nenorėjau vien tik savo mintis dėstyti. Todėl pasikviečiau į talką tris mūsų tautos ir išeivijos įvairių kartų asmenis, kurie gyvena mūsų tautos reikalais. Tie trys asmenys yra: produktyvus žurnalistas Bronys Raila; neseniai iš Lietuvos išleistas, buvęs kalinys Vytautas Skuodis ir New Yorko Lietuvių jaunimo sąjungos skyriaus pirmininkė Jolita Gudaitytė. Pakalbėkime apie juos ir jų pasiklausykime.

Bene daugiausia išeivijos ir tautos bendravimo klausimais yra rašęs ir paskaitose kalbėjęs žurnalistas Bronys Raila, prieš pusantro dešimtmečio tais klausimais parašęs 500 puslapių teorinę studiją "Dialogas su lietuviais". O per pastarąjį dešimtmetį jis kalba į Lietuvą Laisvosios Europos radijo laidose. Tų prakalbų — komentarų Amerikoje yra išėję trys rinkiniai po 400 su viršum puslapių kiekvienas. Jų vardai Vaivos rykštė, Kitokios Lietuvos ilgesys ir Tave mylėti tegalima iš tolo.

Bronio Railos nuomone visokių formų viešas ir rezistencinis bendravimas su tauta tėvynėje yra labai svarbus, gyvybiškai reikalingas, tautiečių gaivališkai pasiilgstamas, abiejose pusėse stiprinantis atsparumo dvasią ir palaikantis pasitikėjimą ateitimi.

Taip samprotauja 79 metų mūsų plunksnos darbininkas.

Ką liudija dr. Vytautas Skuodis, dvidešimčia metų jaunesnis už Railą, išbuvęs 7 metus Sovietų Sąjungos kalėjimuose ir lageriuose, dar visai neseniai išleistas iš Lietuvos ir pasiekęs savo gimtą kraštą — Ameriką? Esu liudytojas, kai dr. V. Skuodis tiek BALFo direktorių suvažiavime, Putname, CT, tiek VLIKo seime Montrealyje, Kanadoje, praeitų metų rudenyje informavo, kad Lietuvoje gyvenantieji mūsų intelektualai, mokslininkai, kultūrininkai trokšta ir nori ryšių su išeivijos lietuviais ir kad jie, prieš Skuodžiui išvažiuojant iš Lietuvos, prašę jį tą jų norą pranešti mums. Skuodis važinėdamas po mūsų susibūrimus, perdavinėjo Lietuvos gyventojų norą palaikyti ryšius su išeivija.

Pagaliau pasiklausykime, kokią patirtį turėjo pati jauniausia iš mano pasirinktų trijų asmenų — Jolita Gudaitytė. Praeitų metų pavasarį ji lankė Lituanistikos kursus Vilniaus unive rsitete. Po to grįžus į New Yorką dalyvavo Juodojo kaspino demonstracijose New Yorke. Kelionių biuro savininko Algio Grigo iš Chicagos pakviesta, vadovavo lietuvių turistų kelionei į Lietuvą. Pasiklausykime Gudaitytės įdomių išgyvenimų, kurie mūsų spaudoje dar nėra paskelbti, bet kurie buvo atspausdinti Gimtajame krašte, leidžiamame okupuotoje Lietuvoje.

— Kai liepos mėnesį, ji ten sako, skridau į Lituanistikos kursus Vilniaus universitete, maniau, kad tai bus tik epizodas mano gyvenime... Tačiau greit supratau, kad Vilniuje jaučiuos visai ne kaip turistė. Sugrįžus į New Yorką....nesinorėjo būti New Yorke. Įsivaizdavau, kad štai aš — Vilniuje, kad važiuoju autobusu Olandų gatve, kad paskaitos pasibaigė ir sugrįžtu į universiteto bendrabutį... Mano tėvai gimė Lietuvoje. Aš gimiau Amerikoje. Turėčiau būti amerikietė, tačiau mano pilietybė — atsitiktinis dalykas. Laikau save šimtaprocentine lietuvaite. Mane nuo lituanistikos mokyklos, kurioje mokiausi, o paskui mokytojavau, domino lietuvių kalba ir lietuvybė, tačiau ypač stipriai lietuviškumo trauką pajutau, lankydamasi šią vasarą Lietuvoje. ...Disertacija — iš vaikų ir paauglių psichologijos srities. Vilniaus universiteto psichologijos katedroje mane jau pažįsta, mielai čia priėmė. Ne kartą kalbėjomės, ginčijomės su docente Egle Rimkute, docentu Lape, mokslų kandidate Gailiene, gydytoju psichoterapeutu Eugenijum Laurinaičiu. ...apie savo tyrimus kalbėjau paskaitoje Vilniaus universiteto psichologams. Gavau daug klausimų, tad manau, kad ir man, ir studentams buvo įdomu . ...antrą kartą atvažiuodama į Vilnių Universiteto psichologijos katedrai atvežiau ir padovanojau mokslinių straipsnių ir testų, kurių, kaip čia sužinojau, vilniečiams trūksta. Padovanojau ne tik savo testų. Mano kolegos amerikiečiai, sužinoję, įdavė nuvežti ir savų... susipažinau su keliais Vilniaus architektais, o šie supažindino su architektų roko grupe — garsiąja "Antim". Smagu žinoti, kad Lietuva turi tokio aukšto lygio roko grupę. Atvirai kalbant, ir man, ir beveik kiekvienam iš mano išeivijos kartos sakydavo, kad Lietuva turi tik etnografinę muziką. Išeivijoje populiari ne tik "Antis", bet ir "Fojė". "Anties" įrašus skolinamės vieni iš kitų New Yorke, Chicagoje, Bostone. Daugelis jų dainas moka atmintinai. ..Reiktų mums išeivijoje rasti kokią gyslelę Amerikoje, kuri padėtų popularinti šį ansamblį tarp amerikiečių mecenatų, kurie išleistų "Anties" plokštelę JAV, padėtų šiam ir kitiems Lietuvos ensambliams gera aparatūra, juolab, kad dabar veikia Lietuvos kultūros fondas, kuris smarkiai palengvina atgabenimą. Tuo įsitikinau pati, nupirkusi ir per Lietuvos kultūros fondą atvežusi "Ančiai" elektrinę gitarą.

Į klausimą, ar žada Jolita vėl atvažiuoti į Lietuvą, atsakė:

— Parašiau pareiškimą vienerių metų stažuotei Vilniaus universitete. Norėčiau tobulinti lietuvių kalbos mokėjimą, o kartu galbūt ir perskaityti kelias paskaitas psichologijos specialybės studentams iš savo, vaikų ir paauglių, psichologijos srities.

Tai tokios mintys trijų skirtingų kartų aktyvių ir ryškių lietuvių patrijotų. Į jas reikėtų įsigilinti ir būti drąsesniems, tuo labiau, kad mūsų, lietuvių, tarpusavio ryšiai darosi netaip pavojingi, kaip anksčiau, yra abipusiai naudingi. Bet, mano nuomone, reikia būti apdairiems.

Mūsų — užsienio ir Lietuvos lietuvių — ryšius tegali nutraukti tik mūsų priešai. Nelopykime geležinės uždangos, kuri mus skyrė Stalino siautėjimo laikais ir pro kurią prasiveržė mūsų draugai, už tą prasiveržimą sumokėdavo savo gyvybėmis. Pasitikėkime savo tauta ir patys savimi, ir būkime atsargūs.

Ir šviesa ir tiesa telydi mus sunkiame mūsų tautos kelyje į valstybinę Lietuvos nepriklausomybę.

Didįji tautos sūnų prisimenant

(atkelta iš 3 psl.)

riais į šią draugiją. Jos nariai buvo prisimenami mišiose ir gaudavo religinio bei patriotinio turinio knygas. tokiu būdu jis prieš pirmąjį pasaulinį karą per šias knygas švietė Lietuvą, stiprino jos katalikiškumą ir lietuviškumą.

Jis buvo ir poetas. Pajutęs, ko reikia to meto lietuvių jaunimui, ko reikia vadovėliams, jis parašė daugybę eilėraščių, kurie buvo visur deklamuojami, vėliau virto dainomis.

Jo dideli nuopelnai ir lietuvių literatūroje. Į laikraštininko darbą įsitraukė jau su "Aušros" pirmuoju numeriu ir vėliau bendradarbiavo daugybėje laikraščių. Leisdamas savo "Draugiją", jis išvystė profesinio lygio literatūros kritiką. Aprašė daugel autorių, taip lietuvių literatūrą paskleidė žmonių masėse.

Kaip visuomenininkas parašė daugybę straipsnių svarbiais mūsų tautos reikalais. Jau 1902 išleido brošiūrą lenkiškai prieš lenkus, liepė bajoram užmiršti unijines svajones ir grįžti prie lietuvybės.

Jis buvo ir pasaulinio masto matematikas, rašęs straipsnius matematikos žurnaluose. Turėjo pačią geriausią matematikos biblioteką, kuri ir dabar tebėra neišardyta ir įjungta į matematikos fakultesto biblioteką.

Vysk. Pr. Karevičius, uolus lietuvybės gynėjas, jį 1914 metais pakėlė į Kauno kapitulos prelatus, kad padėtų atsispirti prieš sulenkėjusius kitus prelatus. 1922 jis paskelbtas Lituvos universiteto garbės profesoriumi, 1926 teologijos-filosofijos fakulteto garbės profesoriumi, 1929 matematikos-gamtos fakulteto matematikos garbės daktaru, 1932 humanitarinių mokslų fakulteto filosofijos garbės daktaru. Nuo 1926 buvo Katalikų Mokslo akademijos pirmininkas, 1933 lietuvių katalikų mokslininkų ir mokslo mėgėjų suvažiavime paskelbtas pirmuoju Lietuvos katalikų akademiku.

Adomas Jakštas — prel. Aleksandras Dambrauskas buvo mokslininkas, pats tokiu norėjo būti, bet jis mokslininko karjerą paaukojo lietuviškam kultūriniam darbui. Ir tai buvo pats didžiausias to meto įnašas į lietuvių kultūrinį visuomeninį gyvenimą. Jis statė Lietuvą šviesią, kultūringą, mokytą ir katalikišką.

GERA ŽINIA, JEI PLANUOJATE APLANKYTI LIETUVĄ 1988 METAIS

MŪSŲ EKSKURSIJŲ TVARKARAŠTIS

LI-881
15 dienų Lietuvoje + 2 dienos Maskvoje
Išvykstame gegužės mėn. 24 d. Grįžtame birželio mėn. 11 d. 1988

10 dienų Lietuvoje + 2 dienos Maskvoje

	LI-882	LI-883	LI-884	LI-885
Išvykstame	birželio 14	liepos 12	rugpj. 16	rugsėj 06
Grįžtame	birželio 28	liepos 26	rugpj. 30	rugsėj. 20

Rezervacijos priimamos dabar įmokant $200 asmeniui. Vietų skaičius ribotas. Prašome rezervuoti iš anksto.

DAUGIAU GERŲ ŽINIŲ...
Jei norite pasikviesti gimines iš Lietuvos aplankyti JAV, mes galime padėti su formalumų detalėmis.
Informacijai skambinkite arba rašykite;

BALTIC-AMERICAN HOLIDAYS, INC.
A DIVISION OF ROBERT J. ELLYN TRAVEL, INC.
501 FIFTH AVENUE, SUITE 1605
NEW YORK, NY 10017
TELEPHONE: (212) 972-0200
"TOLL FREE" numeris (jei ne New York valstijoje) (800) 835-6688

HOLOKAUSTAS IR LIETUVIAI

Kultūros Židinyje sausio 24 įvyko politinis simpoziumas, kurio tema buvo "Holokaustas ir lietuviai", Popietę kartu rengė Lietuvių Bendruomenės New Yorko apygarda ir Americans for Due Process. Temos opumas matėsi iš to, kad Židinio žemutinėje salėje nesutilpo publika, atvykusi šaltą žiemos dieną pasiklausyti svarstybų šiuo klausimu. Teko kai kuriems stovėti prie virtuvės durų, o kitiems prisiglausti koridoriuje. Į popietę atsilankė vysk. P. Baltakis, kons. A. Simutis su ponia, kun. K. Pugevičius, eilė visuomenės veikėjų ne tik iš New Yorko, bet ir iš New Jersey bei Connecticut.

Susirinkusius pasveikino LB New Yorko apygardos pirmininkas Aleksandras Vakselis ir pakvietė simpoziumo moderatorę **dr. Eloną Vaišnienę** iš New Haveno, vadovauti tolimesnei programai. Moderatorė pirmiausiai supažindino su svečiu iš Kanados, prof. Romu Vaštoku, kuris studijas baigė New Yorko Columbijos Universitete ir dėsto antropologiją Trent Universitete. Jis yra buvęs liberalų kandidatu į Kanados parlamentą ir padėjo įsteigti Canadians for Justice grupę, kuri rūpinasi karo nusikaltėlių paieškos klausimais.

Prof. Vaštokas kalbėjo tema: "Žvilgsnis į genocidą iš visuotinės perspektyvos". Prieš pradedant jis paaiškino, kad į genocidą galima žvelgti iš dviejų perspektyvų — iš individualios arba iš lyginamos. Taip pat, galima žiūrėti į tai kaipo universalų ir pasikartojantį įvykį žmonijos istorijoje.

Nors yra tų, kurie argumentuoja, kad palyginimas genocidų yra įžeidimas, vien tik faktas, kad genocidas nėra izoliuotas reiškinys veda prie palyginamosios pažiūros stiprumo. Tokios platesnės pažiūros nauda ypač iškyla dabartiniame karo nusikaltėlių paieškos kontekste, nes nesklandumai tarp grupių sumažėtų, jei problema būtų prieita iš bendro, palyginamojo taško. Jis priminė, kad mūsų šimtmetyje yra buvę apie vienuolika masinių žudynių, kurios pareikalavo 50 milijonų nekaltų gyvybių. Tad, yra sunku išvengti išvados, kad genocidas, taip kaip ir karai, yra neišvengiamas liguistos žmonijos poveikis — jis vyko, vyksta ir gali ateityje vėl įvykti.

Yra kita pažiūra, kurį sako, kad jeigu mes palyginsime žydų holokaustą su bet kokiu kitu genocidu, mes sumažinsim jo svarbą. Yra svarbu panagrinėti kodėl ši perspektyva yra pasiekusi tokio pranašumo vakariečių galvosenoje, nes atrodo, kad holokaustas yra tapęs standartu, pagal kurį visi kiti panašūs žiaurumai yra matuojami.

Pirma, nacių koncentracijos ir mirties stovyklų dokumentacija yra labai plati ir visiem prieinama. Yra daugybė studijų, literatūros, filmų, filosofijos ir teologijos veikalų. Visa tai yra palikę neišdildomą įspūdį vakariečių vaizduotėse. Holokaustas pasidarė daugiau negu istorinis įvykis — jis kartu tapo ir gilaus bei nesuprantamo blogio simbolis. Kaip toks, jis pašalino kitas žudynes, taip pat žiaurias, bet mažiau žinomas, ypač tas, padarytas Sovietų Sąjungoj, kur jos yra neigiamos, nuslėptos ar nutylėtos.

Antra, atsakymas dalinai randamas žmogaus psichologijoje. Tai yra atrinktinio pasipiktinimo jausmas. Visada žmonės pasirenka kelti viešumon reikalus, kurie liečia mūsų pačių arba mūsų visuomenės praeitį ar dabartį. Jis taip pat nereikalauja iš publikos daug įsipareigojimo arba rizikos. Lengva yra piktintis nacizmo ideologijai, nes tam niekas sveiku protu nesipriešina. Daug sunkiau kelti viešumon sovietų režimo žiaurumus, nes viešoji opinija to nenori girdėti arba net nenori paneigti.

Trečia, Holokaustas žydams nusako jų grupės tęstinumo priežastį ir iš jo atminties plaukia grupės tęstinumo principas.

Ketvirta, pažvelgus į plačiąją spaudą ir televiziją, galima matyti, kad Holokausto žodis ir jo sąvoka turi pilnai išdirbtą simbolių sistemą, kuri visada iššaukia patikimą atsiliepimą klausytojų ar skaitytojų sąmonėje.

Sovietai savo pasaulyje neskiria karo nusikaltėlių rūšių antro pasaulinio karo metu. Jie visi vadinami hitlerininkais, propagandistais, reakcionieriais, buržuaziniais nacionalistais. Sovietai išnaudoja šį sutapatinimą karo nusikaltėlio sąvokos su nacių, ir tik nacių, ideologija. Tai darydami, jie užmaskuoja savo pačių masines žudynes.

Panaudojimas nacių genocido kaipo masto visom kitom masinėm žudynėm matuoti yra davęs sovietų režimui nepaprastą progą ne tik užmaskuoti savo genocidą, bet taip pat laimėti eilę politinių ir teritorinių tikslų. Šiuo atžvilgiu, baltai ir ukrainiečiai yra antrą kartą tapę sovietų klastos aukom.

Adv. Povilas Žumbakis buvo pristatytas kaip iškilus teisinės profesijos narys iš Chicagos. Jis yra gynęs OSI apkaltintuosius teismo salėse ir viešumoje. Jis yra daug reiškęsis visuomeninėj veikloj, ypač daug dėmesio kreipdamas jaunimui. Jis yra autorius **Soviet Evidence in North American Courts.** Šią analizę JAV-ėse išleido Americans for Due Process, o Kanadoj Canadians for Justice. Jis yra autorius eilės straipsnių apie OSI.

Kalbėdamas aktualijom, adv. Žumbakis greitai pagavo publikos dėmesį su apibūdinimu lietuvių bylų, kurios šiuo metu teismuose yra sprendžiamos. Jis pabrėžė, kad jis yra jau Amerikoj išmokslintas ir čia baigęs savo teisės studijas. Šalia tos žalos, kurią OSI daro lietuviams ir Lietuvos istorijai, būtina prisiminti, kad pagrindinis prasižengimas yra prieš Amerikos teisinę sistemą ir Amerikos Konstituciją. Prelegentas priminė, kad OSI tramdo žmonių teises ir piktnaudoja Amerikos įstatymus.

Yra tiesa, kad daug kas nukentėjo antrojo pasaulinio karo metu, tačiau, negalima užmiršti, kad ir lietuvių tauta kentėjo ir buvo pakliuvusi tarp dviejų priešų, kurie buvo labai galingi. Šiais laikais dažnai minima rytų europiečių kolaboravimas, bet vis mažiau ir mažiau tesigirdi apie nacių architektų-ideologų išdirbtą ir jėga atliktą Holokausto planą. Taipogi, būtina prisiminti, kad karo metu kolaboravimas vyko ne tik vokiečių okupacijos laikotarpyje, bet ir sovietų okupacijos laikotarpyje.

Kova dėl penktojo amendmento yra ypač aktuali eilėje OSI bylų. New Yorkietis Jonas Klimavičius, kovodamas už šią teisę, yra praradęs savo pilietybę. Jam ji buvo atimta, kai jis atsisakė liudyti, nes jis jautė grėsmę, kad Sovietų Sąjunga jo pareikalaus. OSI, nepatenkinta jo tyla, reikalavo, kad teisėjas jam be teismo atimtų pilietybę. Tai įvyko prieš keletą mėnesių. Sprendimas yra apeliuojamas. Detroite a.a. Alfonsas Patalauskas taip pat ryžosi laikytis penktojo amendmento.

Dvyliktojo savisaugos batalijono narių atvejuose, OSI juos yra pašaukusi į kaikurias apklausas, kad jie paliudytų apie vienas kitą. Tokių depozicijų metu jie išgauna informacijos apie liudininką ir pradeda rengti bylą prieš jį patį. Vieni yra buvę siuvėjai arba eiliniai batalijone.

Deportacijų į Sovietų Sąjungą sprendimų jau yra susilaukę Liudas Kairys iš Chicagos ir Kazimieras Palčiauskas iš Floridos. Abejose byloe teismas nerado, kad vienas ar kitas asmuo būtų buvęs ką nors nužudęs, primušęs ar pan. Užteko OSI įrodyti, kad buvai sargas arba policijos narys arba burmistras. Tokios bylos vadinasi statusinės. Tokiu keliu dabar eina OSI.

Juozo Kungio byla yra pasiekusi Aukščiausią Teismą, kur laukiama sužinoti ar jo pamelavimas dėl savo amžiaus (kad išvengti mobilizacijos į vokiečių dalinius), yra pakankamai reikšmingas atimti jam pilietybę.

Kadangi šios bylos yra civilinės ir ne kriminalinės, jos tęsiasi per eilę apeliacijų ir kainuoja milžiniškas sumas apsiginti. Deportacijos bylos yra iš vis nesibaigiančios. Kad ir vieną kartą pralaimėjus, OSI gali vėl atidaryti bylą prieš tave ir iš naujo varyti per teismus.

Tokie teismai, tokie išpilietinimai, anot adv. Žumbakio, yra sukūrę dviejų rūšių piliečius JAV-ėse. Tai numažina iš vis Amerikos pilietybės vertę. OSI apverčia aukštyn kojom įprastą Amerikos demokratinę teisinę sistemą, kurioje žmonės turėtų būti nekalti, kol neįrodoma kaltė. OSI bylose einant į teismą jau esi kaltas ir vargiai ar pasiseks įrodyti nekaltumą. Jos yra tapusios politinėm bylom, kurių Amerikos sistema sakosis nepripažįstanti.

Anot prelegento principas, kuriuo vadovaujasi tie, kurie priešinasi OSI metodam yra kad OSI savo elgsena nusikalsta prieš JAV-ių principus, prieš teisėtą procesą. Esminis reikalas nėra tas, ar apkaltintas asmuo yra kaltas ar nekaltas, bet ar OSI šiose bylose prasižengia prieš teisingumą. Jei atsakymas yra

(nukelta į 8 psl.)

Šioje senoje istorinėje nuotraukoje iš 1932 metų matome to meto klierikus, atliekančius pranciškonų noviciatą. Pirmoje eilėje stovi: Peregrinas Navilaika, Laurencijus Daugnora, Benvenutas Ramanauskas, gyvenęs Brooklyno vienuolyne ir čia praėjusiais metais miręs. Antroje eilėje Eugenijus Ivanauskas, Tarcizijus Garbukas, dabar gyvenąs Betliejuje, Izraelyje. Tečioje eilėje Gaudencijus Beleišis ir Romas Leonavičius

IŠ VISUR

— Seselė **Ona Mikailaitė** kovo 6 atvyksta iš Putnam į Philadelphią skaitys paskaitą apie šv. Kamierą ir palaimintąjį arkiv. Jurgį Matulaitį ir su sesele Dolores demonstruos skaidrių montažą akademijoj, kurią ruošia vietos ateitininkai šv. Kazimiero šventės proga.

— **Dr. Konstancijos Paprockaitės - Šimaitienės** septyni epizodai "Moteriss baltu chalatu" Fridos Volani Bernardelli buvo išversti iš lietuvių į italų kalbą. 1987 gale vertėja savo lėšomis Brescia mieste išleido knygą "Una donna in camice bianco", pabrėždama autorės lietuvišką kilmę.

— **Dienraščio "Draugo" koncertas** Chicagoje, Marijos aukštesniosios mokyklos salėje, įvyks kovo 20.

Dail. Nijolės Banienės meno kūrinių parodos atidarymas Balzeko lietuvių kultūros muziejaus meno galerijoje įvyks gegužės 20, penktadienį, 7:30 val. vak. Paroda tęsis iki birželio 11.

— **Dr. Arūnas Verbyla,** Adelaidės universitete, Australijoj, dėsto matematikos ir statistikos kursus, o jo žmona Janet tame pačiame universitete — kompiuterių kursą. Arūnas yra parašęs daug mokslinių straipsnių iškiliems Australijos ir Anglijos žurnalams. Jo moksliniais darbais ir naujai sukurtomis teorijomis yra susidomėję Anglijos, Japonijos ir kitų kraštų mokslininkai bei mokslinės institucijos.

— **University of Washington** lingvistikos profesorius Lew Mickelson yra gerai išmokęs lietuvių kalbą, susirašinėja su kalbininku prof. A. Klimu, Rochesterio universiteto profesoriumi. Pas jį lietuvių kalbą studijuoja Paula Bray, Tamara Dunaravich, Jeanete Norris ir Rasa Raišytė. Profesorius yra perskaitęs visą Lietuvių Enciklopediją.

— **Literatūrinis italų ž urnalas** "In forma di parole" (Žodžių forma), leidžiamas Bologna mieste, skaitytojus supažindino su Lietuvoje 1944 m. nuo patrankos sviedinio skeveldros žuvusiu poetu Vytautu Mečerniu, pateikdamas 21 jo eilėraščius, lygiagrečiai išspausdintus lietuvių ir italų kalbomis. Juos išvertė Pizoje gyvenantis kalbininkas Pietro Dini, laisvai kalbąs lietuviškai, tobulinęsis Vilniaus universitete, dalyvaująs tarptautinėse baltistų konferencijose.

— **Nauji Darbininko skaitytojai:** J. Semėnas, Putnam, Conn. Užsakė kitiems: R. Trakimas, Worcester, Mass. — P. Plakščiui, Worcester, Mass., A. Arūnas, New York City, N.Y. — J. Grigaliūnui, Ellicot City, MD. Sveikiname naujus skaitytojus ir dėkojame užsakytojams. Naujiems skaitytojams Darbininko prenumerata pirmiems metams tik 15 dol. Atnaujinant — visiems 20 dol. metams.

— **Lūbeck'o lietuvių gimnazijos** buvusių mokinių ir mokytojų susitikimas kviečiamas šią vasarą Hamiltone, Ont., kai ten vyks tautinių šokių šventė. Šiuo momentu susitikimo tikslus laikas, vieta ir forma dar nenustatyta. Visi buvusieji Lubeckiškiai kviečiami dalyvauti ir iš anksto atsiliepti adresais: Pranas Jurkus, 161 S. Villa Ave., Elmhurst, Ill., 60126. Tel. darbo — 312 993 - 3014, namų — 312 - 834 - 2906, arba Vytautas Kairys, 4338 Lake Shore Rd., Burlington, Ont. Canada. Tel. 416 637 - 2411.

— **Dr. Ričardas Vladas Rimša,** Janinos ir Vlado Rimšų sūnus, Buenos Aires mieste turi savo dantų gydymo kabinetą. Jo dėdė dail. Jonas Rimša yra miręs Los Angeles, Calif.

— **Lietuvių Fondo** vajaus pokylis Chicagoje, Martinique salėje, įvyks lapkričio 12.

Andrius L. Eiva yra pirmininkas organizacijos, kuri vadinasi Federation for American Afghan Action. Tai Jungtinėse Amerikos Valstijose veikianti afganistaniečių paramos organizacija. Jos adresas: 602 E. Street, N.E., Washington, D.C. 20002. A. L. Eiva rūpestingai informuoja apie Sovietų agresiją Afganistane, apie Maskvos vykdomus žiaurumus ir sumaniai telkia paramą laisvės pastangoms paremti.

VĖL 15 DIENŲ LIETUVOJE!

1987 m. mūsų kelionių agentūra pirmoji vežė Amerikos lietuvius į Lietuvą 15 dienų. Keliavę su ta ekskursija, kaip ir visi tie, kurie per beveik 30 metų naudojosi AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU patarnavimu važiuojant į Lietuvą, gali paliudyti, kaip gerai ir organizuotai tvarkomos mūsų kelionės. Šįmet mūsų kelionių agentūrai vėl leista organizuoti 15 dienų keliones į Lietuvą. Tokių grupių 1988 m. turėsime net keturias. Vykstantys jų sudėtyje turės galimybę lankyti gimtas vietas, praleisti ne vieną dieną pas gimines ir artimuosius. Kaip visada — garantuojame įdomią programą ir gerą aptarnavimą.

1988 metų 15 dienų kelionės į Lietuvą:
1. Gegužės 24 d. 2. Birželio 20 d. 3. Rugpjūčio 8 d. 4. Rugsėjo 6 d.

1988 metų 10 dienų kelionės į Lietuvą:
1. Birželio 14 d. 2. Liepos 5 d. 3. Liepos 12 d. 4. Rugpjūčio 16 d. 5. Rugpjūčio 29 d. 6. Rugsėjo 27 d. 7. Spalio 4 d.

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU grupės naudosis Pan American, Finnair, Swissair oro linijomis, bus apsistojama patogiuose viešbučiuose Vilniuje, Maskvoje ir kituose Europos miestuose.

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU taip pat tvarko giminių ir draugų iškvietimo iš Lietuvos dokumentus, daro vykstančių į Lietuvą pasų ir vizų nuotraukas. Perkame giminėms Lietuvoje automobilius, tvarkome palikimus.

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU primena, kad vietų skaičius grupėse ribotas. Prašome paskubėti užsisakyti keliones.

Dėl registracijos ir informacijų skambinkite **1-312-238-9787** arba užeikite (rašykite) **AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU, 9727 S. Western Ave., Chicago, Ill. 60643.**

APLANKYKIME GRAŽIUOSIUS AMERIKOS VAKARUS

Grand Canyon — Zion National Park — Mount Rushmore ir daug kitų Las Vegas, Arizona, Utah, Wyoming, So. Dakota, Denver.

Rugpjūčio 16 - 28 d.d.

Kaina iš New Yorko $1,449. Įsiskaito kelionė lėktuvu, autobusai, viešbučiai, maistas kiekvieną dieną, palydovai, bagažų nešiojimas, mokesčiai ir kt.

Iš kitų miestų kaina bus kiek skirtinga. Įmokėjus $100 agentūrai VYTIS iki balandžio 17 d. kaina garantuota.

-o-

Kelionė iš New Yorko į TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĘ Hamiltone, Kanadoj liepos 1 - 4 d.d.

Kaina — $267. Įsiskaito kelionė autobusu, Sheraton viešbutis 3 naktis, šokių šventės biletas, ekskursija į Niagara krioklius, susipažinimo vakaras ir vakarienė.

Registruotis su $50 įmokėjimu pas Marytę Šalinskienę 84 - 02 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. tel. (718) 296 - 2244 arba agentūroje

VYTIS Travel
2129 KNAPP ST. BROOKLYN N.Y. 11229
TEL. 718 - 769-3300

BALTIC TOURS

Į Palangą ir Į Klaipėdą ekskursijos su pernakvojimu bus galimos kiekvienai grupei, taip pat dienos ekskursijos į Panevėžį ir į Druskininkus.

1988 M KELIONĖS Į LIETUVĄ

21 DIENŲ KELIONĖS SU 10 DIENŲ LIETUVOJE
21 dienų — Lietuva ir Lenkija
Kelionė 755 — liepos 5 - 25 — $2,459
Kelionė 855 — rugpjūčio 9 - 29 — $2,459
Kelionė 955 — rugsėjo 6 - 26 — $2,459
Varšuvoje 1 naktis, Vilniuje — 11, Rygoje 4, Vilniuje 1, Varšuvoje 2

20 DIENŲ KELIONĖ SU 15 DIENŲ LIETUVOJE
20 dienų — Lietuva, Rusija, Šveicarija
Kelionė 526 — gegužės 26 — birželio 14 — $2,279
Vilniuje 16 naktų, Maskvoj 1, Ziuriche 1

20 DIENŲ KELIONĖ SU 10 DIENŲ LIETUVOJE
20 dienų — Baltijos valstybės, Suomija, Rusija
Kelionė 620 — birželio 20 — liepos 9 — $2,649
Jaunimo grupės kelionė — Gaudeamus — universiteto studentų festivalis, Vilnius, liepos 1-3, Helsinky 1, M/S George Ots iki Tallino, Talline 2 naktys, Rygoj 2, Vilniuj 11, Leningrade 2

20 DIENŲ KELIONĖ SU 10 DIENŲ LIETUVOJE
20 dienų — Lietuva, Rusija, Švedija, Suomija
Kelionė 705 — liepos 5 - 24 — $2,769
Kelionė 809 — rugpjūčio 9 - 29 — $2,769
Maskvoj 2 naktys, Vilniuj 10, Leningrade 2, Stokholme 2, nakties kelionė laivu į Helsinki, Helsinky 1

17 DIENŲ KELIONĖS SU 10 DIENŲ LIETUVOJE
17 dienų — Lietuva, Lenkija, Šveicarija
Kelionė 510 — gegužės 10 - 26 — $1,949
Kelionė 607 — birželio 7 - 23 — $2,049
Varšuvoje 1 naktis, Vilniuj 11, Waršuvoje 2, Ziuriche 1

16 DIENŲ KELIONĖS SU 7 DIENOMIS LIETUVOJE
16 dienų — Lietuva, Lenkija, Šveicarija
Kelionė 555 — gegužės 10 - 25, $1,899
Varšuvoje 1 naktis, Vilniuj 8, Varšuvoje 1, Krokuvoj 2, Varšuvoj 1, Ziuriche 1

15 DIENŲ KELIONĖS SU 10 DIENŲ LIETUVOJE
15 dienų — Lietuva, Šveicarija
Kelionė 714 — liepos 14 - 28 — $2,039
Vilniuje 11 naktų, Ziuriche 2
Kelionė 106 — spalio 6 - 20 — $1,899
Vilniuje 11 naktų, Helsinky 2

15 DIENŲ KELIONĖS SU 7 DIENOMIS LIETUVOJE
15 dienų — Lietuva, Rusija, Suomija
Kelionė 614 — birželio 14 - 28 — $2,399
Kelionė 712 — liepos 12 - 26 — $2,399
Kelionė 816 — rugpjūčio 16 - 30 — $2,399
Maskvoje 2 naktys, Vilniuje 7, Leningrade 2, Helsinkyje 2

14 DIENŲ KELIONĖS SU 10 DIENŲ LIETUVOJE
14 dienų — Lietuva, Suomija
Kelionė 303 — kovo 3 - 16 — $1,349
Teatrai Klaipėdoje, Panevėžy, Vilniuje, Kaune ir Kaziuko mugė
Kelionė 103 — lapkričio 3 - 16 — $1,349
Kelionė 128 — gruodžio 28 — sausio 11 — $1,629
Naujų Metų sutikimas, Vilniuje 11 naktų, Helsinky 1

15 DIENŲ KELIONĖS SU 10 DIENŲ LIETUVOJE
15 dienų — Lietuva, Šveicarija
Kelionė 714 — liepos 14 - 28 — $2,039
Vilniuje 11 naktų, Ziuriche 2
15 dienų — Lietuva, Suomija
Kelionė 106 — spalio 6 — 20 — $1,899
Vilniuje 11 naktų, Helsinky 2

15 DIENŲ KELIONĖS SU 7 DIENOMIS LIETUVOJE
15 dienų — Lietuva, Rusija, Suomija
Kelionė 614 — birželio 14 — 28 — $2,399
Kelionė 712 — liepos 12 - 26 — $2,399
Kelionė 816 — rugpjūčio 16 - 30 — $2,399
Maskvoje 2 naktys, Vilniuje 7, Leningrade 2, Helsinky 2

13 DIENŲ KELIONĖS SU 10 DIENŲ LIETUVOJE
13 dienų — Lietuva
Kelionė 512 — gegužės 12 - 24 — $1,869
Kelionė 915 — rugsėjo 15 - 27 — $1,969
Vilniuje 11 naktų

13 DIENŲ KELIONĖS SU 7 DIENOMIS LIETUVOJE
13 dienų — Lietuva, Rusija
Kelionė 516 — gegužės 16 - 28 — $1,969
Maskvoje 2 naktys, Vilniuje 7, Leningrade 2, Helsinky 2

10 DIENŲ KELIONĖS SU 7 DIENOMIS LIETUVOJE
10 dienų — Lietuva
Kelionė 999 — rugsėjo 15 - 24 — $1,729

Dėl brošiūros ir daugiau informacijos kreiptis:

BALTIC TOURS
293 AUBURN ST.
NEWTON, MA 02166
(617) 965-8080

LITHUANIA 700 YEARS
(IN ENGLISH, 458 PAGES)

Parašyta J. Puzino, A. Geručio, J. Jakšto, A. Budreckio ir St. Lozoraičio. Įvadas R. Sealey. Šešta laida, puošniai išleista. Puiki dovana kitataučiam ir lietuviam, naudojantiem tik anglų kalbą. Platina: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuania 700 Years" už 18 dol. Persiuntimas — postage 1 dol.

Vardas, pavardė .....
Numeris, gatvė .....
Miestas, valstija, Zip .....

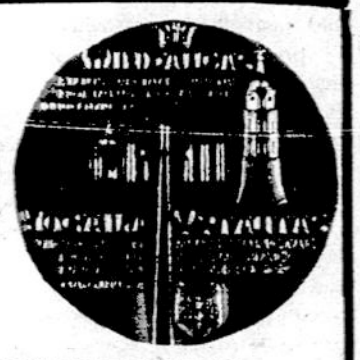

SUKAKTUVINIS MEDALIS

Dar galima įsigyti Lietuvos krikšto 600 metų sukakties medalį, kur sukūrė skulptorius Vytauta Kašuba.

3 colių bronzinis $30.00
1½ colio bronzinis..... $10.00 (buvo $15.00)
1½ colio sidabrinis ..... $40.00 (buvo $50.00)

Persiuntimo išlaidoms pridedama $2.00.
Užsakymus siųsti adresais:
DARBININKAS
341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

2 SAVAIČIŲ EKSKURSIJA Į PIETŲ AMERIKĄ

Bus aplankyta Buenos Aires, Iguassu kriokliai, Rio De Janeiro ir Sao Paulo. Išvykstama balandžio 28 dieną ir grįžtama gegužės 12 d. Iš Miami tiktai $1,455.00 gyvenant dviese kambaryje: Galima prisidėti iš New Yorko, Chicagos, Los Angeles ir kitų miestų. Dėl informacijų prašau kreiptis į American Travel Service Bureau, 9727 S. Western Ave,. Chicago, Ill. 60643. Tel. 312 238-9787.

LEIDINIAI ANGLŲ KALBA
BOOKS IN ENGLISH

A Radiance in the Gulag by Nijolė Sadūnaitė. $6.00
Children in the Amber Palace by A. Landsbergis. $8.00
Fire & Night (5 Baltic plays) by A. Straumanis. $20.00
The Baltic Nations by Br. Kaslas. $12.00
The USSR - German Aggression Against Lithuania by Br. Kaslas. $15.00
Samogitia by Chas. T. Pichel, $8.00
When the Soviets Came... by R. Raid. $12.00
Mind Against the Wall by R. Šilbajoris. $10.00
The Agony (A Literary Approach to History) by J. Gliauda. $10.00
Postage add $1.00 for each book.
Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207

LITHUANIAN COOKERY
In English, 316 pages, price 10 dol.

Agronomės Iz. Sinkevičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugėm amerikietėm. Knyga su plastikiniu aplanku. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuanian Cookery" už 10 dol. Persiuntimas ir Postage 1 dol.

Vardas, pavardė .....
Numeris, gatvė .....
Miestas, valstija, Zip .....

GT INTERNATIONAL

RITA PAUPERIENĖ, įstaigos vedėja

G.T. INTERNATIONAL dėkoja visiems klientams, kurie prisidėjo prie sėkmingo kelionių į Lietuvą sezono.

G. T. INTERNATIONAL tvarko visus kelionių reikalus oro, vandens ir sausumos keliais. Turizmui ar biznio kelionei kreipkitės pas mus.

G.T. INTERNATIONAL padeda sudaryti iškvietimo dokumentus artimiesiems iš Lietuvos.

NORI PASAULIO PAMATYTI?
KREIPKIS Į G.T.

G. T. INTERNATIONAL, INC.
10401 S. ROBERTS ROAD
PALOS HILLS, ILLINOIS 60465
TELEFONAS: (312) 430 - 7272

G.T. INTERNATIONAL
1988 EKSKURSIJŲ TVARKARAŠTIS

Nr. 8800/SA	**Pietų Amerika:** 5 d., Rio, Iguassu Falls, 4 Buenos Aires birželio 7-18
Nr. 8801	**Lietuva** 15 d., Maskva 2 d., gegužės - 16 - birželio 3
Nr. 8802/F	**Lietuva** 10 d., Maskva 1 d., Leningradas 1 d., Amsterdamas 3 d., birželio 13-29.
Nr. 8803/M	**Lietuva** 10 d., Maskva 1 d., birželio 14-26
Nr. 8806/F	**Lietuva** 10 d., Maskva 1 d., Leningradas 1 d., Amsterdamas 3 d., liepos 18 — rugpjūčio 3.
Nr. 8807/M	**Lietuva** 10 d., Maskva 1 d., liepos 19-31.
Nr. 8808/F	**Lietuva** 10 d., Maskva 1 d., Leningradas 1 d., Amsterdamas 3 d. rugpjūčio 15 - 31.
Nr. 8809/M	**Lietuva** 9 d., Maskva 2 d., rugpjūčio 16 - 28.
Nr. 8810/F	**Lietuva** 10 d., Maskva 1 d., Leningradas 1 d., Vakarų Vokietijoje (Octoberfest) 5 d., rugsėjo 19 - spalio 7.
Nr. 8811/M	**Lietuva** 9 d., Maskva 2 d., rugsėjo 20 - spalio 2.

Joe Thomas, žinomas lietuvių muzikantas, daugelį metų grojęs su savo orkestru lietuviškose vestuvėse, Naujų Metų sutikimuose bei įvairiuose pokyliuose, dabar išleido lietuviškų pramoginių šokių kasetę. Kasetė gaunama Darbininko spaudos kioske. Su persiuntimu 12 dol. Kreiptis adresu: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

Remkime Tautos Fondą ir padėkime finansuoti ELTA biuletenių leidimą šešiomis kalbomis. Jie pasiekia visą laisvąjį pasaulį, informuodami apie tikrą padėtį okupuotoje Lietuvoje. Neužmirškime Lietuvos Laisvės Iždo, pagerbdami savo artimuosius ir jų atminimą. Aukos Tautos Fondui nurašomos nuo federalinių mokesčių (IRS Tax Exempt No. 51-0172223). Aukas siųsti adresu: Tautos Fondas, Lithuanian National Foundation, Inc., P. O. Box 21073. Woodhaven, N.Y. 11421.

KASOS narių ir visuomenės žiniai pranešame, kad jau galima užsisakyti VISA kredito korteles. Jos yra gražios, lietuviškos ir patogios visiems, kurie nori naudotis šiuo praktišku patarnavimu.

Dėl informacijos apie VISA korteles kreipkitės į KASOS įstaigą darbo valandomis.

FEDERALINĖ LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

KASA

LITHUANIAN FEDERAL CREDIT UNION

Centras: 86 - 01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418
Tel. (718) 441-6799

Skyriai: Chicagoje, Cicero, St. Petersburge, Detroite, Waterburyje

Aktyvas: 65 milijonai dolerių

KASOJE mainomi čekiai, priimami Social Security indėliai, išduodami Money Orders ir nemokamai duodamas čekių rašymo patarnavimas.

KASA moka didesnius mokesčius už reguliarias sutaupas ir certifikatus, negu kiti bankai.

KASA palankiom sąlygom duoda paskolas, tvarko palikimus ar vaikų fondus ir atlieka kitus bankinius patarnavimus.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA FEDERALINĖS VALDŽIOS APDRAUSTA IKI $100.000

KASOS įstaiga Richmond Hill veikia šešias dienas savaitėje: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 7:30 v.v., antradieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 9 iki 5 v.v., šeštadieniais nuo 9 iki 2 val. popiet.

Apie paskolų ir certifikatų palūkanų pasikeitimus prašoma teirautis KASOJE darbo valandomis. Per telefoną arba paštu Jums bus suteiktos vėliausios informacijos.

MIRĖ VYTAUTAS IZBICKAS

Inžinierius Vytautas Izbickas, atvykęs Amerikon 1951 metais iš Anglijos, paliko čia gilius pėdsakus lietuvių veikloje ir savosios profesijos bare. Mirė Bostone 1988 m. sausio 28 dieną, išgyvenęs beveik 68 metus. Gimė 1920 m. gegužės 16 dieną Latvijoje, prie Aknystos, Lietuvos pasienyje, netoli Rokiškio. Čia ūkininkavo jo senelis ir tėvai. Vytautas baigė gimnaziją Rokiškyje, studijavo Vyt. D. universitete Kaune ir baigė diplomuotu statybos — hidrotechnikos inžinierium 1944 metų pradžioje. Buvo studentų Neo-Lithuania korporacijos narys ir išrinktas į universiteto studentų atstovybės prezidiumą. Dalyvavo rezistencijoje Laisvės kovotojų eilėse, platino pogrindžio spaudą. 1942 m. rinko parašus, kad vokiečiai neuždarytų universiteto. Pasirašė to protesto lydraštį prie 43,000 parašų. To rašto faksimilė su atstovybės pirmininko inž. Mališkos ir sekretoriaus Izbicko parašais buvo paskelbta okup. Lietuvos žurnale prieš keliolika metų, rašant apie lietuvių rezistenciją karo metu.

Po karo inž. Izbickas trumpai padirbėjo Hamburge, uosto projektavimo biure. Nuo 1947 metų jis gyveno Anglijoje ir dirbo uostų valdyboje. Tuos ketverius metus Vytautas Izbickas buvo aktyvus Anglijos lietuvių sąjungos valdyboje, įsteigė liet. inž. sąjungos skyrių ir buvo vienas iniciatorių Lietuvių namams Londone įkurti. Namas ir dabar tebėra svarbus tenykštis centras. Bostone inž. Izbickas dirbo nuo 1953 iki 1984 metų pasaulinio masto Charles T. Main inžinierių firmoje. Savo sumanumu ir darbštumu įveikęs smarkią konkurenciją, Izbickas pasidarė tos bendrovės dalininkas (associate) ir nuo 1974 m. pramonės pastatų ir hidrotechnikos statinių projektų vadovas, o nuo 1978 m. — vyriausiasis inžinierius elektros jėgainių skyriuje. Toje pozicijoje būdamas, jis jau galėjo samdyti inžinierius ir nemažai pagelbėjo lietuviams, ieškanatiems geresnio darbo savo profesijoje.

Inž. Izbicko priežiūroje buvo suprojektuota ir statyta pranomės pastatų ir jėgainių JAV, Korėjoje, Kanadoje, Pakistane, Brazilijoje, Ekvadore, Paragvajume, Jugoslavijoje, Arabijoje, Jordane. Tų darbų inspektuoti inž. Izbickui teko skraidyti į minėtuosius kraštus ir dar į Vakarų Europą, Japoniją, Argentiną, Maroką. Vytautas Izbickas turėjo Didž. Britanijos, Massachusetto, New Yorko ir kelias kitas profesines registracijas.

Nežiūrint tokio darbų krūvio, inž. Izbickas dar rado energijos pasitobulinti kompiuterių panaudojime, inžinerinėje ekonomijoje ir seismologijoje atitinkamuose universitetuose.

Visuomeniniame lauke Vytautas pirmiausiai įsijungė į Amerikos liet. inž. ir architektų sąjungos Bostono skyrių: 1952 m. buvo pirmininkas, vėliau valdybų narys. 1977 - 1981 jis jau buvo visos ALIAS centro valdybos pirmininkas ir pakviestas pasitarimui į Baltuosius Rūmus Washingtone energijos konservavimo įstatymui svarstyti su audiencija pas prezidentą Carterį.

Inž. Vytautas Izbickas

Nuo pat pradžios Amerikoje, V. Izbickas buvo veiklus Naujosios Anglijos Pabaltiečių draugijos narys, padėjęs suorganizuoti 78 koncertus. Kelis kartus buvo tos draugijos pirmininkas. Daug pagelbėjo Putnamo lietuvių seserų vienuolijai ir ALKAI, statant naujus pastatus be naudos ar atlyginimo sau. Keliolika metų buvo Lietuvos laisvės kovotojų sąjungos valdyboje. Parašė išsamią angliską santrauką tos sąjungos išleistajai knygai "Laisvės beieškant" (1983 m.).

Buvo ir Tautinės sąjungos Bostono skyriaus pirmininku. Savo visuomeninės veiklos viršūnę V. Izbickas pasiekė 1979 m., kai buvo išrinktas JAV Lietuvių Bendruomenės IX tarybos prezidiumo pirmininku trejiems metams. Liet. Bendruomenėje Izbickas dirbo jau nuo 1953 metų: apylinkės ir apygardos pirmininkas, tris kartus išrinktas į LB tarybą. Pagelbėjo Lituanistikos katedros Chicagoje finansiniam vajui ne tik savąja tūkstantine, bet ir suradęs kelias kitas.

1982 metais inž. Izbickas buvo techninis konsultantas Washingtone Lietuvos pasiuntinybės rūmų restauravimo komitete. Po dvejų metų, 1984-taisiais, matome Vytautą Izbicką Bostono ir apylinkių Šv. Kazimiero jubiliejaus komiteto pirmininko pareigose. Tada jau buvo užpuolusi liga kankinusi Vytautą apie ketverius metus, nes operacijos pasirodė buvusios nesėkmingos.

Lyg kad to viso dar nepakaktų turiningam ir prasmingam gyvenimui užpildyti, Vytautui Izbickui rūpėjo visuomeninė ir techninė spauda, kurioje jis pasisakydavo kondensuotai, išmąstytai. Rašė jis mūsų Lietuvių enciklopedijai, Technikos žodžiui ir profesiniams amerikiečių žurnalams. 1982 m. James Lincoln Arc Welding Foundation konkurse Izbicko ir Donovano projektas laimėjo žymenį už unikalų stogo santvarų sustiprinimo projektą, kuris buvo aprašytas pasaulino masto žurnale "Civil engineering" (April, 1984).

Vytauto asmenybės charakteristiką galima suglausti į tris teiginius: 1. darbštus ir valingas sumanymo vykdytojas, 2. religingas lietuvis patriotas, 3. tačiau tolerantiškas kitokiems žmonėms. Dėl to jis galėjo ir sugebėjo VI-me Pasaulio lietuvių seime 1983 metais Chicagoje suvesti besiginčijančias lietuviškųjų veiksnių grupes geresniam sutarimui. Vytautas Izbickas buvo išrinktas į Pasaulio lietuvių bendruomenės garbės teismą.

Inž. Vytautas Izbickas buvo vedęs Feliciją Bagdonaitę iš Montrealio, užaugino dukrą Daivą ir sūnų Vytenį, žinomus Bostono lietuvių visuomenei.

Gyveno gražiame Westwoode prie Bostono, o anksčiau West Roxbury — Bostono priemiestyje. Palaidotas iš savosios lietuvių Šv. Jurgio parapijos bažnyčios Norwoode, nuvežtas į Putnamo kapines prie kun. Stasio Ylos statytosios karaliaus Mindaugo pilaitės. Religines laidojimo apeigas atliko klebonas kun. Vincas Valkavičius, padedamas trijų lietuvių kunigų. Amžiną atilsį suteik, Viešpatie, velioniui Vytautui Izbickui.

Jurgis Gimbutas

A. A.
JURGIUI KEZIUI
mirus, jo sūnui Romui su šeima ir visiems kitiems artimiesiems gilią užuojautą reiškiu ir kartu liūdžiu

Juozas Matiukas

A.A.
JURGIUI KEZIUI
mirus, sūnui Romui, ilgamečiui Lietuvių Atletų Klubo nariui ir talkininkui bei jo šeimai reiškia gilią užuojautą

Lietuvių Atletų Klubas

A. A.
JURGIUI KEZIUI
mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiu jo sūnui Romui ir jo šeimai bei visiems kitiems artimiesiems.

Romas Petrauskas

A. A.
JURGIUI KEZIUI
mirus, sūnui Romui su šeima reiškiame gilią užuojautą

Rima, Antanas, Jolita ir Arūnas
Gudaičiai

A. A.
ANTANUI ŠLAPELIUI
Lietuvoje mirus, jo broliį Petrą Šlapelį ir jo šeimą gilial užjaučiame.

Gražina ir Vladas Biknevičiai
Paulina ir Vytautas Veršeliai

A. A.
DR. AMALIJAI MATULAITIENEI
mirus, gilią užuojautą reiškiame jos vyrui Antanui, seserial Rūtai su šeimomis ir visiems artimiesiems.

Rita ir Kostas Klybai

A.A.
DR. AMALIJAI MILUKAITEI-MATULAITIENEI

Iškeliavus amžinybėn, liūdesy likusius jos vyrą, sūnų, dukras, seserį, brolius, bei kitas gimines gilial užjaučiame ir dalinamės skausmu su visais.

E. ir H. Andruskos

RENGINIAI KULTŪROS ŽIDINYJE

Vasario 20 — privatus obūvis.

Vasario 21 — Lietuvos nepriklausomybės atgavimo minėjimas, rengiamas Amerikos Lietuvių Tarybos New Yorko skyriaus.

Vasario 26 ir 27 privatūs pobūviai.

Kovo 5 - 6 — Kaziuko mugė, rengia New Yorko skautai.

Kovo 19 — Lietuvių Jaunimo Sąjungos New Yorko skyrius rengia priėmimą Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso atstovams.

Kovo 20 — KASOS, lietuvių kredito unijos, narių suvažiavimas.

Kovo 26 — privatus pobūvis.

Balandžio 2 — privatus pobūvis.

Balandžio 9 — New Yorko ateitininkų rengiamas pavasario balius.

Balandžio 10 — Lietuvių Moterų Klubų Federacijos New Yorko klubo rengiama Atvelykio popietė.

Balandžio 16 — Laisvės Žiburio radijo rengiamas koncertas.

Balandžio 23 — JAV LB New Yorko apygardos metinis susirinkimas.

Balandžio 23 . — privatus pobūvis.

Gegužės 7 d. — privatus pobūvis.

Gegužės 7 — Tautos Fondo suvažiavimas.

Gegužės 14, 21, 28 — privatūs pobūviai.

Birželio 4 ir 11 — privatūs pobūviai.

Birželio 12 — baisiojo birželio minėjimas, rengia LB apygardos valdyba.

Birželio 25 — privatus pobūvis.

Rugsėjo 3 — privatus pobūvis.

Lapkričio 5 — Laisvės Žiburio radijo rudeninis koncertas.

NAUJAUSIA KNYGA

Vytenio Statkaus LIETUVOS GINKLUOTOS PAJĖGOS (1918 - 1940 M.). Knygoje daugiau kaip 1000 psl., gausiai iliustruota, įrišta į kietus viršelius. Išleido Vydūno jaunimo fondas. Šis vertingas leidinys, įskaitant ir persiuntimo išlaidas už 30 dol. gaunamas Darbininko administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

NAUJAS KARYS

Šią savaitę skaitytojams išsiuntinėtas naujas Kario žurnalo numeris — šių metų nr. 1. Iš šio numerio straipsnių pažymėtina: Z. Raulinaitis — Lubavos mūšis, Jonas Abraitis tęsia Vilniuje atkurtos Lietuvos kariuomenės kariai žydų gelbėjimo veiksmuose, dr. Kazys Eringis irgi tęsia puikų ir išsamų straipsnį — Lietuvos karių mirtis sovietų armijos gretų replėse, Vincentas Gruzdys — Klaipėdos sukilimą prisimenant, karinės žinios, spaudoje pasižvalgius, Žvilgsnis į politiką, kur dr. Jonas Stiklorius rašo apie Gorbačiovą ir "Viršūnių" konferenciją, tęsiamas karininkų metraštis iš 1939 m., kariuomenės šventės minėjimai įvairiuose vietose. Tremties trimitas. Numeris turi 48 puslapius, gausiai iliustruotas nuotraukomis, piešiniais. Redaguoja Balys Raugas, administruoja Alfonsas Samušis.

KENNEBUNKPORT, MAINE

Jau prasidėjo registracija į Kennebunkporto pranciškonų vasarvietę. Išsiuntinėjami laiškai visiems, kurie pernai yra padarę rezervacijas. Reikia jas patvirtinti ir atsiųsti vienos dienos depozitą. Laisvų kambarių yra likę nedaug, užtat reikia paskubėti, jei kas čia norėtų vasaroti.

Šį pavasarį bus atremontuotas paskutinis namas, vadinamas "Baltija". Yra įvedami į kambarius visi patogumai su apšaldymu ir televizija. Tame name sumažės kambarių skaičius. Kurie yra užsisakę ten kambarius, turi nedelsiant susisiekti su vasarvietės vadovybe.

Oficialiai vasarvietės sezonas prasideda birželio 25 ir baigsis rugsėjo 5.

Metinis Kennebunkporto piknikas šiemet bus liepos 10. Yra nukeltas iš pirmo liepos sekmadienio į antrąjį, nes pirmą sekmadienį yra Kanadoje Šokių šventė, ir Ivaškų šokėjai bus ten išvažiavę.

Iš anksto kviečiame visus į vasarvietę ir taip pat į metinį pranciškonų pikniką.

Informacijom rašyti ar skambinti: Franciscan Monastery, P. O. Box 980, Kennebunkport, Maine 04046. Tel. (207) 967 - 2011.

RENGINIAI

Kovo 6 So. Bostono Lietuvių Piliečių d-jos patalpose tradicinė Kaziuko mugė, rengiama Baltijos ir Žalgirio skautų tuntų.

Kovo 13 d., 3 val. popiet So. Bostono Lietuvių Piliečių dr-jos trečio aukšto salėje Laisvės Varpo koncertas, kuriuo minima Laisvės Varpo 34 ir Lietuvių Fondo 25 metų sukaktys. Programoje — sol. B. Vizgirdienė, sol. R. Daunoras ir pianistas dr. S. Cibas.

DARBININKAS

NEW YORKE

Redakcija.....(718) 827-1352
Administr.....(718) 827-1351

Spaustuvė.....(718) 827-1350
Vienuolynas...(718) 235-5962
Vyskupas ... (718) 827-7932
Salė (kor.).....(718) 827-9645
Salės adm. ....(718) 235-8386

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kultūros Židinyje šį savaitgalį: vasario 21, sekmadienį, 3 val. popiet, Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjimas. Rengia New Yorko Amerikos Lietuvių Taryba.

Lietuvių pranciškonų provincijos vadovybė posėdžiavo praeitą savaitę Kennebunkporte, Maine. Posėdyje dalyvavo provincijolas Tėv. Placidas Barius, viceprovincijolas Tėv. Augustinas Simanavičius, provincijos sekretorius ir patarėjas Tėv. Bernardinas Grauslys, provincijolo patarėjai: Tėv. Jurgis Gailiušis, Tėv. Pranciškus Giedgaudas. Vietoj Tėv. Antano Prakapo posėdžiuose dalyvavo ar Tėv. Rafaelis Šakalys, ar Tėv. Jonas Bacevičius. Buvo peržvelgtos knygos ir pasiruošta vizitacijai. Šiemet lietuvių pranciškonų vienuolija lankys pranciškonų generolo, gyvenančio Romoje paskirtas vizitatorius.

Iš Metropolitan operos rūmų vasario 20, šeštadienį, 2 val. popiet, N.Y. laiku per radiją bus transliuojama Gaetano Donizetti opera "L'Elisir D'Amore". Pagrindiniai solistai: Kathleen Battle, Vinson Cole, Giuseppe Taddei. Diriguoja Ralf Weikert. Vasario 27, ateinantį šeštadienį, 2 val. popiet bus transliuojama Giuseppe Verdi opera "Otello" su Kiri Te Kanawa ir Placido Domingo.

Iš Metropolitan operos rūmų kovo 2, trečiadienį, 8 val. New Yorko laiku per televiziją bus transliuojama Jacques Offenbah opera "Les Contes D'Hoffmann". Pagrindiniai solistai Grace Bumbry, Neil Shicoff, James Morris.

Tradicinė Kaziuko mugė bus kovo 6 Kultūros Židinyje. Mugę rengia New Yorko skautai, skautės. Kaip įprasta, mugėje bus įvairiausių prekių, puošmenų, rankdarbių, lietuvių liaudies meno ir įvairiausių audinių. Veiks ir kitos tradicinės mugės pramogos.

Juozas Milukas a.a. dr. Amalijos Matulaitienės atminimui paaukojo 500 dol Kultūros Židiniui. Kultūros Židinio vadovybė užjaučia velionės artimuosius ir nuoširdžiai dėkoja už dosnią ir prasmingą auką.

PASKAITA MEDICINOS KLAUSIMAIS

Vasario 28, sekmadienį, tuojau po 11 val. mišių, Apreiškimo parapijos salėje dr. L. Giedraitienė kalbės įvairiais aktualiais medicinos klausimais ir taip pat atsakinės į klausimus. Paskaitą rengia Liet. Kat. Moterų Kultūros draugija. Visi prašomi atsilankyti, nes paskaitų aktualiais medicinos reikalais tikrai pas mus maža.

Rasa Razgaitienė, Americans for Due Process koordinatorė, vadovavo darbo sesijai Lietuvių Jaunimo Sąjungos politiniame savaitgalyje Washingtone vasario 6. Studentai ir jauni akademikai buvo supažindinti su OSI tema, rodoma vaizdajuostė apie Karl Linno bylą ir duoti praktiški uždaviniai. R. Razgaitienė kalbėjo popietinėje sesijoje, į kurią taip pat buvo pakviesti latviai ir estai studentai.

Eugenija Donahue, iš Union, N.J., vasario 8 išvyko poilsio į Jupiter, Fla., ir svečiuojasi pas savo draugę Antaniną Reivytienę.

Laisvės Žiburio pavasario koncertas bus balandžio 16 Kultūros Židinyje.

Vytis, panaudota praeito Darbininko pirmame puslapyje, buvo piešta dail. Povilo Osmolskio, įdėtas į "Vyties" žurnalo viršelį 1952 metais liepos mėn. numerį. Dail. Povilas Osmolskis tada gyveno Brooklyne, plačiai reiškėsi kaip dailininkas, buvo puikus vaikų knygų iliustratorius.

"Holokaustas ir lietuviai" simpoziumo vaizdajuostę galima gauti per Americans for Due Process, P. O. Box 85, Woodhaven, N.Y. 11421. Simpoziume, kuris įvyko sausio 24 New Yorke, dalyvavo adv. Povilas Žumbakis, prof. Romas Vaštokas ir Ginta Palubinskaitė. Moderavo dr. Elona Vaišnienė. Už vieną VHS vaizdajuostę ADF prašo 25 dol. aukos.

Antanina Binkins mirė vasario 2. Ji buvo žmona Charles Binkins, fotografo, kuris dažnai padarydavo nuotraukų ir Darbininkui. Buvo vilnietė, gimusi Vilniuje, gerai prisiminė dr. Joną Basanavičių, nes jos motina tarnavo pas dr. Basanavičių. Paskutiniu metu ji sunkiai sirgo buvo paralyžuota. Jos vyras mirė prieš keletą metų. Ji buvo giminaitė vyčių veikėjos Helen Kulber.

LB New Yorko apygardos metinis suvažiavimas šaukiamas balandžio 23 Kultūros Židinyje. Suvažiavimo programoje — naujos valdybos rinkimai.

Pianistės Aldonos Kepalaitės koncertas rengiamas balandžio 16, šeštadienį, 5:30 v. popiet Weill Recital Hall at Carnegie Hall; taip dabar vadinasi atremontuota buvusi Recital salė. Programoje: Mendelssohn, Schubert, Scriabin ir Liszt kūriniai.

Išnuomojamas 5 kambarių butas pirmame aukšte prie pat Highland Parko, Gali būti ir su vaikais. Mėnesiui nuoma tik 450 dol. Skambinti 5:30 - 9:30 val. vak. 827-2272.

Kviečiami visi į

KAZIUKO MUGĘ

kuri įvyks kovo 6, sekmadienį, Kultūros Židinyje.
Šv. Mišios — 12 val., tuoj po mišių mugės atidarymas

N.Y. SKAUTAI IR SKAUTĖS

HOLOKAUSTAS IR LIETUVIAI

(atkelta iš 5 psl.)

taip, tai reikia kovoti prieš tuos prasižengimus, nežiūrint ir patiemnesprendžiant asmens kaltės ar nekaltumo. Jis nesutinka su tais iš mūsų vadų, kurie yra pareiškę, kad reikia ginti tiktai nekaltuosius. Jei Lietuva būtų laisva ir turėtų savo teismus, šie teismai galėtų spręsti kaltumą ir nekaltumą arba, jei Amerikoj būtų kriminaliniai teismai, jie galėtų tai daryti. Deja, taip nėra ir todėl reikia priešintis OSI prasižengimam.

Ginta Palubinskaitė yra nesenai baigusi studijas politiniuose moksluose. Jinai yra iš Californijos. Jinai dabar dirba Washingtone Jungtinio Baltų komiteto būstinėje, kur tenka darbuotis Kongrese ir su spauda palaikyti ryšius pabaltiečių reikalais.

Ji prieš pradedant prisipažino, kad nėra ekspertė šioje srityje, tačiau apklausinėjus savo draugus apie OSI problemą, priėjusi prie tam tikrų išvadų. Jaunimo perspektyva yra pagrįsta tema, kad jam negręsia pavojus, kad jį apkaltins, atims pilietybę arba ištrems į kraštą, kuriame jis neras teisybės. Tačiau, jam pavojus slypi tame, kad jaunimas gali tapti dalis tautos, kurios geras vardas yra suteptas ir kad tai padarys juos politiniais bejėgiais. Jos nuomone, kartą jų kilmė praranda neutralumą politinėje sferoje, kelias į politinį pasisekimą, bei efektingumą, pasunkėja.

Ginta siūlė imtis iniciatyvos save parodyti Amerikos visuomenei, spaudai, bei savo tautos pareigūnams, o ne leisti kitiems tai padaryti. Ji skatino sukelti jų tarpe simpatiją dėl mūsų. Kaipo pavyzdį progos, kuri nebuvo pilnai išnaudota, Ginta papasakojo apie 1982-ais metais įvykusį įvykį,

Jinai papasakojo, kaip vokiečių okupacijos metu Sofija Visauskaitė išgelbėjo trijų metų mergytę Reginą, kurios tėvai buvo nacių nužudyti. Kai Reginai buvo leista emigruoti iš Lietuvos, jos šeima atsisakė išvykti be Sofijos. Reginos didžiausias noras buvo, kad visi prisimintų, kad Sofija, nežiūrint sau pavojaus, gelbėjo žydus karo metu.

Gintai ši istorija buvo tuo svarbi, kad ji yra patraukli iš humanitarinio taško ir duoda įžvalgą į karo laikotarpą, kuris dažnai yra, anot jos: "miglotas".

Jaunimui taip pat rūpestį kelia procesas, kuris yra vartojamas OSI. Anot prelegentės: "Žmonės yra tiek susirūpinę nubaudimu, kad jie nebeatsižvelgia į sistemos palaikymą".

Ji baigdama siūlė, kad tie, kurie yra susipažinę arba pergyveno tą Lietuvos istorijos laikotarpį, turėtų surašyti faktus ir atsiminimus, kad dabartinis bei ateities lietuvių jaunimas galėtų susipažinti su ta mūsų tautos istorijos dalimi.

Po trumpos pertraukos publika klausė klausimus ir prelegentai stengėsi juos atsakyti. Dauguma klausimų teko adv. Žumbakiui, kuris atsakinėjo apie bylas, situaciją Australijoj ir pan. Iš publikos susidomėjimo buvo aišku, kad tema palietė ne vieną jautrią gyslelę ir sukėlė rūpestį mūsų visuomenės tarpe apie tai, ką ateitis atneš mūsų apkaltintiem lietuviam, mūsų istorijai ir mūsų efektyvumui susidūrus su tikrai milžiniška problema gyvenamoj aplinkoj.

Baigiant Rasa Razgaitienė, Americans for Due Process koordinatorė, padėkojo prelegentam, moderatorei, atsilankiusiems už dėmesį ir visiems, kurie prisidėjo prie popietės tokio nepaprasto pasisekimo. Ypač nuoširdi padėka buvo išreikšta NY Lietuvių Bendruomenės apygardai už bendrą rengimą ir paramą bei paskatą darbui. Surinktos aukos buvo paskirtos Americans for Due Process darbui. Aukotojai galėjo gauti naujai išleistą ADP leidinį **Principles at Issue,** kuriame yra rinkinys advokatų pasisakymų OSI problema. Simpoziumo vaizdajuostę galima gauti pasiunčiant 25 dol. auką Americans for Due Process, PO Box 85 Woodhaven, New York 11421.

Aras Vanickas

Lietuvos vyčių Vid. Atlanto apskrities suvažiavimas įvyks kovo 13 Scranton, Pa. Suvažiavimo šeimininkai bus Šv. Juozapo parapijos Lietuvos vyčių 74 kuopa. Pietūs ir kelionė autobusu — 21 dol. Rezervacijas priima Helen Matulionis 718 326-3398 ir Jonas Adomėnas 718 497 - 5212. Apie dalyvių skaičių į Scranton reikia pranešti iki vasario 26.

Ekskursiją į Vieną, Budapeštą, Zagrebą, Dubronviką ir Stebuklingą Medjugorie vietą 1988 gegužės 19 organizuoja "Draugo" dienraštis. Kreiptis į American Travel Service Bureau, 9727 So. Western Ave., Chicago, Ill. 60643, Tel. 312 238 - 9787.

HOMEWORKERS WANTED! Top pay! C. I. Norman, Ave., N.W. Suite 222, Norman, Oklahoma 73069.

Ieškomas nedidelis butas dviejų asmenų šeimai prie gero susisiekimo, abu dirba. Skambinti darbo metu Darbininko redakcijai 718 827 - 1352.

Publika politiniame simpoziume, kuris buvo Kultūros Židinyje sausio 24 d. Nuotr. V. Maželio

ADV. ŽUMBAKIS MAIRONIO MOKYKLOJE

Adv. Povilas Žumbakis lankėsi New Yorko Maironio šeštadieninėje mokykloje sausio 23 ir kalbėjo vyresnėm klasėm apie OSI. Su juo supažindino Rasa Razgaitienė, kuri tvarko naują programą mokykloje: "Susipažinimas su lietuviais, kurie dirba lietuvišką darbą".

Savo įžangoje adv. Žumbakis paklausė, ar mokiniai žinojo apie JAV-ių Konstitucijos teisėto proceso apsaugojimus. Jaunimas greitai apibūdino penktojo amendmento teisę, Miranda perspėjimo žodžius ir pan.

Svečias iš Chicagos toliau vaizdžiai apibūdino porą OSI iškeltų bylų prieš lietuvius ir pabrėžė, kad sovietai nori, kad Amerikos valdžia šiuos apkaltintus lietuvius deportuotų į Sovietų Sąjungą.

Nors tema yra komplikuota, jaunimas atidavė adv. Žumbakiui savo pilną dėmesį ir orientavosi problemose, kurias jis kėlė. Jis ypač kėlė žalą, kurią OSI bylos daro Amerikos teisinei sistemai, prasižengiant prieš įprastą teisinę tvarką, ypač kad deportacijos į Sovietų Sąjungą atneša mirtį.

Baigiant, jis parodė mokiniams sovietų naujai išleistą istorijos vadovėlį anglų kalba pavadintą "The Road to Independence 1918 - 1941". Knygelė profesionaliai paruošta, įrišta ir pateikia skaitytojam sovietų istorijos versiją. Adv. Žumbakis skatino jaunimą gerai susipažinti su tikrąja istorija iš savo lituanistinės mokyklos vadovėlių, kad galėtų atremti sovietinės istorijos dabar vis populiarėjantį vaizdą.

Mokyklos vedėja Vida Penikienė padėkojo prelegentui už atsilankymą į šeštadieninę mokyklą ir palinkėjo jam sėkmės visuose jo užmojuose.

Mokinius šiais mokslo metais jau yra aplankę vysk. Paulius Baltakis, konsulas Vaclovas Kleiza iš Chicagos ir disidentas doc. Vaclovas Skuodis.

Sieninis kalendorius 1988 metams su kasdien nuplėšiamais lapukais, papuoštas spalvotų vytim išleistas Londone "Nidos" spaudos klubo gaunamas ir Darbininko Administracijoje. Nuplėšiamų lapukų antroj pusėj kasdien duodama ar tai lietuvių rašytojų ar poetų kūrybos ištraukos, primenamos sukaktys. Kalendoriaus kaina su persiuntimu 8 dol. Kreiptis: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn N.Y. 11207.

ATLIEKU ĮVAIRIUS MEDŽIO DARBUS

Su 16 metų darbo praktika atlieku įvairius medžio darbus prie statybos, pagal planus ir piešinius. Aptarnauju New Yorką ir Long Island apylinkes. Garantuoju gerą darbo kokybę ar perstatant, ar remontuojant bet ką.

Kainos prieinamos visiems darbams — dideliems ir mažiems. Nemokamas apskaičiavimas.

Skambinti: Algis Urbelis 718 849 - 8093.

70 METŲ LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATSTATYMO SUKAKTIES

MINĖJIMAS

New Yorke vyksta 1988 m. vasario 21

PROGRAMA

11 val. Apareiškimo parapijos bažnyčioje iškilmingos pamaldos
Dalyvauja:
VYSK. PAULIUS BALTAKIS, OFM
Lietuvos gen. konsulas ANICETAS SIMUTIS
parapijos kunigai, svečiai kunigai
Gieda parapijos choras.
Organizacijos dalyvauja su vėliavomis

3 val. popiet—iškilmingas aktas-minėjimas Kultūros Židiny
Dalyvauja:
VYSK. PAULIUS BALTAKIS, OFM
Lietuvos gen. konsulas ANICETAS SIMUTIS
DR. VYTAUTAS DAMBRAVA — paskaitininkas
New Yorko miesto ir valstijos valdžios atstovai
Pranciškonų vienuolyno viršininkas
TĖV. LEONARDAS ANDRIEKUS, OFM

Meninėje programoje dalyvauja:
VIKTORO RALIO vadovaujamas PERKŪNO choras
New Yorko tautinių šokių ansamblis TRYPTINIS vadovaujamas JADVYGOS MATULAITIENĖS

Programą praveda: ASTRA BILERIENĖ

Visus į minėjimą kviečia

Amerikos Lietuvių Tarybos New Yorko skyrius, kuriam pirmininkauja Vacys Steponis